

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA PEDAGOGIKY

**ROZHODOVÁNÍ RODIČŮ PŘI VOLBĚ MATEŘSKÉ
ŠKOLY**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kateřina Kovářová

Učitelství pro mateřské školy

Vedoucí práce: PhDr. Eva Koželuhová, Ph.D.

Plzeň, 2023

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni dne .....

.....

vlastnoruční podpis

SRDEČNĚ DĚKUJI MÉ VEDOUcí PRÁCE PHDr. EVĚ
KOŽELUHOVÉ, PH.D. ZA KONZULTACE, CENNÉ RADY,
PŘIPOMÍNKY A METODICKÉ VEDENÍ PRÁCE. TAKTĚŽ DĚKUJI
VŠEM ZAPOJENÝM MATEŘSKÝM ŠKOLÁM PLZEŇSKÉHO
KRAJE ZA SPOLUPRÁCI PŘI DISTRIBUCI DOTAZNÍKU A VŠEM
RESPONDENTŮM, KTEŘÍ VYPLNILI DOTAZNÍK A POSKYTLI
TAK INFORMACE K MÉMU VÝZKUM.

Obsah

Úvod.....	6
Teoretická část	8
1 Nástup dítěte do mateřské školy	8
1.1 Legislativní rámec pro nástup dítěte do mateřské školy	8
1.2 Zápis do mateřské školy.....	10
2 Proces rozhodování.....	12
2.1 Informovanost rodičů jako základ pro proces rozhodování	12
2.2 Důvody pro nástup dítěte do mateřské školy	14
2.3 Faktory ovlivňující proces rozhodování při volbě mateřské školy.....	15
3 Shrnutí teoretické části.....	21
Praktická část.....	22
4 Výzkumný problém, výzkumný cíl a výzkumné otázky.....	22
5 Metody šetření	23
5.1 Výzkumné nástroje	23
5.2 Výzkumný soubor a sběr dat.....	23
6 Výsledky výzkumu	25
6.1 V jakém věku dítěte rodiče uvažují o jeho nástupu do mateřské školy?	25
6.2 Podle jakých kritérií rodiče vybírají mateřskou školu?	29
6.3 Jaké zdroje informací o mateřské škole rodiče nejčastěji využívají při volbě mateřské školy?.....	33
6.4 Jaké představy mají rodiče o ideální podobě seznámení se s mateřskou školou ve fázi rozhodování se?	36
7 Shrnutí výsledků, diskuse.....	38
8 Limity práce	41
Závěr	43
Resumé.....	44

Seznam použité literatury.....	45
Seznam tabulek.....	48
Seznam grafů.....	49
Seznam příloh.....	50
Přílohy.....	I

Úvod

Již před druhým rokem může mít dítě potřebu a zájem vyzkoušet dětskou společnost. Totéž si mohou uvědomovat i rodiče, kteří pak chtějí svému potomkovi umožnit kontakt s dětskou skupinou. V České republice je nástup dítěte do mateřské školy nejčastěji spojován s věkem tří let dítěte, nejdříve však od dvou let a nebývá ani výjimkou nástup pozdější, až k povinnému předškolnímu vzdělávání.

Předškolní období chápeme jako část života dítěte před nástupem do základní školy. Pro tuto etapu předškolního života je vzdělávání velmi důležité. Dítě získává spoustu zkušeností a poznatků o světě kolem sebe. Předškolní vzdělávání podporuje celkový vývoj dítěte, a proto má pro něj velký význam. Poznatky a zkušenosti, získané mimo rodinné prostředí, mají svou hodnotu, které přetrvávají i v budoucím životě dítěte. Dále předškolní vzdělávání umožňuje dítěti před nástupem do školy získat první zkušenosti s učiteli a skupinou dětí. Mateřská škola připravuje kvalitní vzdělávací program, který dítěti dává dostatek prostoru jak k hraní, tak i k učení.

Každý rodič primárně očekává, že se dítě v mateřské škole bude cítit dobře. To závisí na velikosti dětské skupiny a na tom, jaká bude její soudržnost. Také na práci pedagogů a jejich přístupu k dětem. Očekávání rodičů jsou dále taková, že mateřská škola bude dítě podporovat v jeho sociálním chování a přípravě na další vzdělávání. Mateřská škola bude rozvíjet dovednosti dětí (hudební, dramatické, tělesné apod.), jelikož to je ve velké míře pro rodiče obtížné. Většina rodičů očekává od mateřské školy podporu ve výchově dětí, a tím je především respektování pravidel. Je zřejmé, že rodiče očekávají od mateřské školy primárně to, co je jejich nedostatkem při výchově. Mateřská škola by měly být jakousi kompenzací těchto nedostatků (Niesel & Griebel, 2005).

Hlavním záměrem mé práce je prostřednictvím realizovaného dotazníkového šetření s rodiči předškolních dětí zjistit, jaké jsou preference rodičů při volbě mateřské školy ve smyslu faktorů, které rodiče ovlivňují ve výsledném rozhodnutí o volbě mateřské školy. Právě diverzita možností předškolního vzdělávání a možnost volby mezi nimi mne vedla ke zpracování tématu mé bakalářské práce. Pravděpodobně každý, kdo plánuje mít rodinu, se s touto skutečností, která se týká volby předškolní instituce pro svého potomka, bude potýkat. Tato práce tedy může posloužit budoucím rodičům, kteří se s touto situací jednou setkají, a také předškolním institucím, které mohou dle výzkumného zjištění reagovat na preference rodičů při volbě mateřské školy.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, část teoretickou a část praktickou. Teoretická část charakterizuje legislativní náležitosti nástupu dítěte do předškolní instituce, přičemž přibližuje výběrovost plnění předškolního vzdělávání, zákonodárný rámec související s tím a oprávněními rodičů a vedení mateřské školy. Dále je teoretická část zaměřena na proces rozhodování, přičemž hlavním činitelem při tomto procesu je míra informovanosti o dané instituci, která úzce souvisí se širokou škálou faktorů jako dostupnost MŠ, provozní řád, pedagogický personál aj., které ovlivňují úvahu rodičů při rozhodování o výběru předškolní instituce. Obsah teoretické části uzavírá shrnutí.

Praktická část objasňuje nejprve metodologickou stránku výzkumného šetření, jeho postup a závěrečnou interpretaci výsledků. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, co je pro rodiče předškolních dětí klíčové při procesu rozhodování o volbě předškolní instituce a jakou míru iniciativy rodiče vkládají do zjišťování si informací o mateřských školách z různých zdrojů.

Teoretická část

1 Nástup dítěte do mateřské školy

Tato kapitola popisuje legislativní rámec nástupu dítěte do mateřské školy a zákonné normy v době zápisu do předškolního zařízení v České republice. V rámci popisu tohoto přechodu dítěte do mateřské školy a jeho podmínek stanovuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a dalším vzdělávání (Školský zákon). Výchozím bodem týkající se předškolního vzdělávání jsou ustanovení Školského zákona § 33 až 35, o předškolním vzdělávání. Konkrétní úpravu podmínek nástupu dítěte do mateřské školy určuje § 34, o organizaci předškolního vzdělávání, ze které je čerpáno v následujících částech kapitoly.

1.1 Legislativní rámec pro nástup dítěte do mateřské školy

Od září 2017 nabyla v platnost novela Školského zákona č. 561/2004 Sb., přičemž v České republice bylo zavedeno povinné předškolní vzdělávání ve znění v § 34 odst. 1, o organizaci předškolního vzdělávání. Dle Majerčíkové (2018) bylo cílem politických tvůrců tohoto legislativního opatření zvýšení připravenosti na základní vzdělávání, a tudíž eliminace možných nedostatků. Povinné předškolní vzdělávání je povinné pro děti, které dosáhnou věku pěti let k 31.8., od začátku následujícího školního roku. Rodiče mají povinnost dle zákona podat přihlášku k povinnému předškolnímu vzdělávání dítěte v mateřské škole. „*Zákonný zástupce dítěte je povinen přihlásit dítě k zápisu k předškolnímu vzdělávání (§ 34 odst. 2) v kalendářním roce, ve kterém začíná povinnost předškolního vzdělávání dítěte. Dítě, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se vzdělává v mateřské škole zřízené obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu, v případě cizince místo pobytu (dále jen „spádová mateřská škola“), pokud zákonný zástupce nezvolí pro dítě jinou mateřskou školu nebo jiný způsob povinného předškolního vzdělávání podle odstavce 5. Je-li dítě přijato do jiné než spádové mateřské školy, oznámí ředitel této školy tuto skutečnost bez zbytečného odkladu řediteli spádové mateřské školy.*“ (Školský zákon, 2004, § 34a odst. 2). Dle toho mají rodiče možnost se rozhodnout pro jiný způsob plnění povinného předškolního vzdělávání, což je dle § 34a odst. 5:

- a) *individuální vzdělávání dítěte, které se uskutečňuje bez pravidelné denní docházky dítěte do mateřské školy,*

- b) *vzdělávání v přípravné třídě základní školy a ve třídě přípravného stupně základní školy speciální podle § 47 a 48a,*
- c) *vzdělávání v zahraniční škole na území České republiky, ve které ministerstvo povolilo plnění povinné školní docházky dle § 38a.*“ (Školský zákon, 2004, § 34a odst. 5).

Rodiče mají povinnost informovat o způsobu plnění povinné školní docházky mateřskou školu sídlící ve školském obvodu trvalého bydliště dítěte. Tuto informaci rodiče podávají řediteli mateřské školy nejpozději tři měsíce před začátkem povinného předškolního vzdělávání dítěte. V případě individuálního vzdělávání v § 34a odst. 5 písm. a), mají rodiče povinnost zajistit dítěti kvalitu vzdělávání v souladu s cíli a obsahem předškolního vzdělávání, které je uvedeno v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání v České republice. Zároveň je dle § 34b odst. 4, umožněno řediteli mateřské školy ukončit individuální vzdělávání, jestliže se rodiče s dítětem nedostaví mezi třetím a čtvrtým měsícem od začátku školního roku do mateřské školy k ověření vývojové úrovně dítěte. Pokud se prokáže, že individuální vzdělávání prospívá vývoji dítěte, je možné v něm nadále pokračovat. Při zjištění stagnace ve vývoji dítěte by měl ředitel poradit a navrhnout případné alternativní možnosti vzdělávání, aby dítě dosáhlo přiměřené vývojové úrovně.

Dle legislativy mají rodiče možnost umístit dítě do mateřské školy ještě před dovršením pátého roku věku dítěte, nejdříve však od dvou let věku. Dítě musí být schopné účastnit se předškolního vzdělávání dle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. To závisí na individuálním posouzení ředitele mateřské školy a vytvořením podmínek pro vzdělávání dětí mladších tří let. Možnost nástupu dítěte do mateřské školy již od dvou let, včetně nařízení plnění povinné školní docházky, upravuje novela Školského zákona § 34 odst. 1, o organizaci předškolního vzdělávání od září roku 2020 ve znění: „*Předškolní vzdělávání se organizuje pro děti ve věku od 2 do zpravidla 6 let. Dítě mladší 3 let nemá na přijetí do mateřské školy právní nárok. Od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého roku věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné, není-li dále stanoveno jinak.*“ (Školský zákon, 2004, § 34a odst. 1).

Výsledně je zcela na rodičích, kdy zapíšou dítě do systému předškolního vzdělávání. To vede rodiče k zamyšlení a k úvaze nad tím, kdy bude dítě v optimálním věku pro zahájení docházky v mateřské škole, zda dítě začne navštěvovat mateřskou školu pouze v povinném roce předškolního vzdělávání po dovršení pěti let, nebo zda jejich dítě vstoupí do mateřské školy mnohem dříve, tudíž ve dvou, třech nebo čtyřech letech. Výzkum uvedený

Koťátkovou (2014), se dotazuje matek na rodičovské dovolené: „*Jaký věk je podle vašeho názoru vhodný pro vstup do MŠ?*“ (Koťátková, 2014, s. 78). Celkem 60 % z dotazovaných matek uvedlo, že nejvhodnější doba pro vstup do mateřské školy je ve věku tří let dítěte. Z téhož výzkumu vyplývá, že pouze 12 % matek volí vhodnou dobu pro nástup do předškolní instituce z hlediska individuality dítěte, nikoliv v určitém věku dítěte.

„*Některé děti jsou již zralé pro vstup do mateřské školy před dovršeným třetím rokem, a naopak existují děti, které ještě ve čtyřech letech mají velké problémy s adaptací na dětský kolektiv a vůbec ho nevyhledávají.*“ (Oprailová, 2016, s. 157). Nástup dítěte do mateřské školy nemůže být ovlivněn pouze preferencemi rodičů, ale je závislé také na kapacitních možnostech jednotlivých mateřských škol. V současné době je mnohdy těžké, aby z kapacitních důvodů mateřské školy přijaly všechny tříleté děti, byť na přijetí mají tyto děti právní nárok. I toto může být faktorem při výběru mateřské školy a zároveň problematikou při zajišťování nástupu dítěte do mateřské školy. Každé dítě je jiné a každé se jinak přirozeně vyvíjí. Proto je na uvážení rodičů, kdy zvolí nástup dítěte do prostředí mateřské školy.

V České republice můžeme vidět značnou variabilitu ve smyslu věkové docházky dítěte v systémech mateřských škol. Tato věková odlišnost dětí ve třídách mateřských škol závisí především na rodičích a jejich rozhodnutí o umístění svého dítěte do systému předškolního vzdělávání. Také je podmíněno kapacitním možností předškolních institucí a několika různých možnostech plnění povinného předškolního vzdělávání. To dává rodičům další široké spektrum možností rozhodnout se pro co nejvhodnější variantu zajištěné péče a vzdělávání svých dětí.

1.2 Zápis do mateřské školy

Zápis do mateřské školy je povinným legislativním krokem každého zákonného zástupce dítěte ve věku pěti let, který v následujícím školním roce musí zahájit povinnou školní docházku. Od roku 2020 se rodiče mohou dostavit k zápisu s dítětem mladším tří let. Dle školského zákona, ředitel příslušné mateřské školy stanoví místo a dobu zápisu pro přijetí dětí k předškolnímu vzdělávání. „*Zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. května do 16. května. Termín a místo zápisu stanoví ředitel mateřské školy v dohodě se zřizovatelem a zveřejní je způsobem v místě obvyklým.*“ (Školský zákon, 2004, § 34 odst. 2). Kromě organizačních podmínek zápisu dítěte do mateřské školy, školský zákon stanovuje povinnost ředitele školy rozhodnout o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání ve znění: „*Ředitel mateřské školy rozhoduje o přijetí dítěte do*

mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. Do mateřské školy zřízené obcí nebo svazkem obcí se přednostně přijímají děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu, v případě cizinců místo pobytu, v příslušném školském obvodu (§ 179 odst. 3) nebo jsou umístěné v tomto obvodu v dětském domově, a to do výše povoleného počtu dětí uvedeného ve školském rejstříku.“ (Školský zákon, 2004, § 34 odst. 3). Ředitel mateřské školy dále může na základě žádosti podané rodiči přijmout dítě do mateřské školy také v průběhu školního roku dle § 34 odst. 7.

2 Proces rozhodování

Rodič sehrává zásadní roli při volbě mateřské školy a je třeba volit uváženě, neboť mateřská škola je start vzdělávací cesty dítěte a také mu zprostředkovává prvotní kontakt s okolním světem mimo domácí prostředí.

2.1 Informovanost rodičů jako základ pro proces rozhodování

Na přechodu dítěte z rodinného prostředí do prostředí mateřské školy se spolupodílejí v zásadě rodiče a mateřská škola. Do mateřské školy přichází jak dítě, tak i rodiče. Rodiče se stávají partnery mateřské školy, přičemž základem tohoto partnerství je důvěryplný vztah. Vzájemná důvěra vzniká mimo jiné na základě informací, které rodič potřebuje při nástupu dítěte do předškolního vzdělávání. Informace jsou tak základem podpory rodičů a dětí pro bezproblémový přechod do mateřské školy a budoucí vzájemné spolupráce. Z pravidla čím blíže je nástup dítěte do mateřské školy, tím více mají rodiče potřebu být informováni o daném předškolním zařízení. K výměně informací mezi mateřskou školou a rodiči dochází několika způsoby (Niesel & Griebel, 2005).

Dle Šprachtové (2013) využívají informační prostředky hlavně ti, kteří se chtějí dozvědět důležité informace o mateřské škole, a mohou tak být potenciální zájemci o mateřskou školu. Jedním z prvních informačních prostředků jsou **webové stránky** mateřské školy. Své webové stránky má v současné době většina mateřských škol. V rámci webové stránky se potenciální zájemci mohou seznámit se základními informacemi o příslušné mateřské škole. Rodiče prostřednictvím webových stránek předškolních institucí mohou sledovat, zda jim tato konkrétní instituce bude vyhovovat z hlediska jejich požadavků na výchovu a vzdělávání jejich dítěte. Mateřské školy pomocí webových stránek sdílí pro veřejnost, potenciální zájemce či stávající rodiče, podstatné informace, které považuje za stěžejní. Informace by měly být přehledné, logicky uspořádané a pravdivé. Výhodou je také poutavé zpracování, které člověka zaujme. Informace na webových stránkách mateřská škola často rozlišuje na stálé nebo na aktuální, které zahrnují informace o událostech chystaných mateřskou školou nebo například změnu jídelníčku apod.

Informační prostředky dále zahrnují **brožury** nebo letáky mateřské školy, které jsou také cenným zdrojem informací. Tento zdroj informací bývá často vizuálně poutavý, jak svou barevností, tak obsahem s možností vtipného podtextu pro větší zaujetí. Obsahem letáků jsou základní informace, jakými jsou: kontakt na mateřskou školu, filozofie mateřské školy,

informace o dnu otevřených dveří apod. Tímto prostředkem se mateřské školy snaží oslovit převážně potencionální zájemce při výběru předškolní instituce.

Díky získané informaci o **dnu otevřených dveří**, mohou rodiče osobně navštívit mateřskou školu. Prostřednictvím osobní návštěvy si rodiče udělají vlastní názor na předškolní zařízení a mohou získat podstatně více informací, které dosud nezískali z letáků či brožur. Zároveň rodiče v průběhu účasti na dnu otevřených dveří mohou diskutovat s učitelkami a ředitelkou mateřské školy, které jim informace budou ochotně sdělovat. Dne otevřených dveří bývá možné se zúčastnit s dítětem, což může být důležité pro pozdější adaptaci. Informovanost dítěte o mateřské škole je třeba považovat za velmi důležitý faktor rozhodování, který by rodiče neměli opomíjet. „*Aby školka nebyla pro dítě tolik cizí, navštívíme ji s ním několikrát už před začátkem pravidelné docházky.*“ (Häfele, 1993, s. 46). Proto je vhodné v případě možnosti v průběhu dne otevřených dveří, zápisu či po domluvě individuální schůzky, navštívit mateřskou školu společně s dítětem, který se prostřednictvím osobní návštěvy ještě před nástupem seznámí s prostředím, učitelkami, průběhem dne apod. Řebíková (2019) poukazuje a upozorňuje rodiče na to, že „*znalost prostředí, kde bude vaše dítě pobývat několik hodin denně, pomůže nejen jemu, ale i vám.*“ (Řebíková, 2019, str.71).

Při příležitosti dne otevřených dveří jsou další možností k získání informací **nástěnky** umístěné na chodbách či v každé šatně mateřské školy. Včetně vystavených obrázků, výrobků a jiných prací dětí, které dotvářejí obraz průběhu vzdělávání v dané mateřské škole, nástěnky rodiče informují o úplatě školného a stravného, organizaci průběhu dne, a také je na nich vystaven jídelní lístek, řád mateřské školy, informace o nadcházejících událostech organizované mateřskou školou atp.

Informace od pedagogických zaměstnanců mateřské školy mohou rodiče získat prostřednictvím **schůzky**, kde se vzájemně setkávají i s ostatními rodiči. V rámci této schůzky mohou rodiče s pedagogy a řediteli mateřských škol diskutovat a dozvídat se od nich informace o chodu příslušné mateřské školy, organizaci dne či věcech, které jsou třeba přinést při nástupu dítěte, jako jsou např. pevné bačkory, pohodlné oblečení do třídy, a také venkovní oblečení či náhradní oblečení, pláštěnka aj.

Dalším informačním prostředkem mohou být **školní časopisy**, které nejsou stěžejním informačním materiálem většiny mateřských škol. Tvorba časopisů vyžaduje větší iniciativu mateřské školy. Do tvorby je třeba ze strany mateřské školy věnovat více času, energie. Také je nezbytné myslet na zvýšení finanční zátěže. Velké množství mateřských škol proto

upřednostňuje jako informační zdroj webové stránky namísto časopisů. Oproti tomu pro velké množství potencionálních zájemců může mít větší a dostupnější přínos vyhledávání informací prostřednictvím školního časopisu než vyhledávání na internetu. Obsahem školních časopisů je často textová složka a fotografie dětí každé třídy v rámci kterých se rodičům přiblíží dění v mateřské škole. Mimo jiné se rodiče mohou dozvědět, co se v mateřské škole chystá nového. Rodiče školní časopis mohou uschovávat jako vzpomínku v době, kdy předškolní vzdělávání děti navštěvovaly.

Někteří rodiče již mají informace o určité mateřské škole z důvodu **předchozí zkušenosti** z docházky staršího dítěte. Z těchto získaných pozitivních či negativních vlastních zkušeností mohou rodiče volit mateřskou školu pro mladšího sourozence dítěte. Další variantou, jak se rodiče mohou informovat, jsou osobní zkušenosti z blízkého okolí přátel, známých a rodiny.

Vlivem většího množství získaných informací o určité mateřské škole se rodiče mohou snadněji rozhodnout pro zvolení právě této školy. Při nedostatku informací rodiče nevědí, co od příslušného předškolního zařízení mohou očekávat, zda jim a dítěti bude vyhovovat a bude splňovat jejich požadavky. Prostřednictvím informací rodiče získávají největší přehled o faktorech zmíněných v další kapitole, které mohou výrazně ovlivnit výsledné rozhodnutí rodičů pro volbu konkrétní mateřské školy.

2.2 Důvody pro nástup dítěte do mateřské školy

Důvody, proč se rodiče rozhodují o nástupu dítěte do některých z typů předškolních institucí, lze dle Jeřábkové (1993) shrnout do dvou skupiny:

- a) *„Z ekonomických důvodů – matka je nucena nebo chce chodit do práce. V takovém případě často nestojí v popředí rodinných zájmů výchovně vzdělávací poslání mateřské školy, nýbrž její funkce opatrovatelská.*
- b) *Z pedagogických důvodů – rodina si je vědoma toho, že rozvoj dítěte v této rozmanitosti, šířce i kvalitě, v jaké to uskutečňuje mateřská škola, je doma neuskutečnitelný. Tito rodiče chtějí vědomě využít pedagogickou nabídku mateřské školy, především možnost sociální výchovy ve věkově smíšených skupinách.“*
(Jeřábková, 1993, s. 53).

V rámci bodu a) vyplývá, že rodiče umísťují do předškolních institucí své potomky mimo jiné na základě ekonomického statusu rodiny. Rodič na rodičovské dovolené je pod tímto vlivem často nucen vrátit se do zaměstnání z ekonomických důvodů, nebo návrat do zaměstnání plánuje na základně svých osobních potřeb (např. potřeba seberealizace).

V tomto případě rodičům nemusí tolik záležet na výchovně vzdělávací funkci mateřské školy, nýbrž v tuto chvíli pro rodiče může předškolní zařízení plnit zejména postavení opatrovatele v době, kdy jsou rodiče v zaměstnání. Toto tvrzení koresponduje s Kuchařovou (2019), která uvádí, že zpravidla rodič s nízkou profesní úrovní usiluje o dřívější návrat do zaměstnání, než je maximální doba rodičovské dovolené, a v souladu s tím usiluje o využívání služeb ve formě péče některou z předškolních institucí s cílem zvýšení příjmu rodiny. Autorka dále uvádí, že o dřívější návrat do zaměstnání a využívání péče v rámci předškolních institucí má zájem také rodič s vysokou profesní úrovní, jehož cílem je pokračování v kariérním postupu.

Oproti tomu z bodu b) vyplývá, že rodiče volí nástup dítěte do mateřské školy z hlediska uvědomění si její vzdělávací funkce, která tak může kvalitně doplnit rodičovskou výchovu. Tito rodiče se zamýšlejí nad jednotlivými typy mateřských škol, jejich koncepty a dalšími důležitými faktory, které ovlivní jejich volbu.

Dle mého názoru rodiče nelze rozškatalkovat pouze do jedné či druhé skupiny. Pro rodiče může být prioritou vrátit se do zaměstnání a pokračovat kariérním postupu, ale zároveň je pro ně velmi důležitá kvalita vzdělávání pro jejich dítě. Pokud by rodičům nebyl umožněn nástup dítěte do mateřské školy, kterou si zvolili, je možné, že se prodlouží setrvání na rodičovské dovolené z důvodu zajištění kvalitního předškolního vzdělávání dle preferencí rodičů v příslušné předškolní instituci. Včetně této varianty může mít rodič na rodičovské dovolené pocit, že na výchovu a vzdělání dítěte nestačí. Rodič si může uvědomovat, že je nad jeho síly i celkový nepřetržitý čas trávený s dítětem namísto hájení svých zájmů, priorit a odpočinku. Na základě toho může vzniknout myšlenka o nástupu do předškolního zařízení, který nejen že kvalitně doplní rodinou výchovu a vzdělání, ale také dopřeje rodiči chvíli odpočinku a času pro sebe.

2.3 Faktory ovlivňující proces rozhodování při volbě mateřské školy

Je důležité, aby se rodiče nad výběrem mateřské školy pro své děti zamýšleli dostatečně dopředu. V současnosti existuje mnoho mateřských škol. „*Mateřské školy si lze vybírat, protože všechny již mají své školní programy a většina škol je otevřena rodinám, které se mohou na vlastní oči seznámit s prostorovými dispozicemi, vybavením, školními pravidly i učitelkami.*“ (Kořátková, 2014, s. 238). Je vybudováno mnoho předškolních institucí, ale také vzniká velké množství faktorů a kritérií, na jejichž základě se zákonní zástupci dítěte rozhodují. Preference rodičů jsou individuální, a ne všem rodičům záleží na

tom, aby zvolili co nejvhodnější školu. Tato kapitola je určena k seznámení se s jednotlivými faktory, které ovlivňují rodičovskou volbu.

Rodiče mohou vybírat ze široké škály možností ve smyslu **volby typu předškolního zařízení** pro své dítě. Rodiče mají možnost volby mezi státní a soukromou školou a dále mezi tradičním či alternativním způsobem předškolního vzdělávání. Soukromé předškolní instituce bývají mnohem nákladnější než mateřské školy státní, takže finanční situace rodiny může omezit možnost výběru typu předškolního zařízení. Primárním faktorem pro volbu veřejného předškolního zařízení může být pro rodiče finanční dostupnost, která se pohybuje v řádech sto korun. V závislosti na nízkém poplatku vzroste u rodičů zájem o tuto instituci. Veřejné mateřské školy bývají při velkém zájmu rodičů kapacitně naplněny, a tak se může stát, že se rodiče budou muset rozhodovat o umístění dítěte do soukromé mateřské školy, ve které mají volnější kapacitu, nebo si prozatím dítě nechat déle doma a setrvat na rodičovské dovolené. Ve srovnání s veřejnými mateřskými školami se typ soukromých škol rodičům může zamlouvat z hlediska menšího počtu dětí ve třídě, většího počtu dospělých osob, které se o děti starají, moderního vybavení, pestré nabídky aktivit a v neposlední řadě přináší rodičům komfort v přizpůsobení provozní doby k pracovní době rodičů.

V návaznosti na typu mateřské školy se rodiče rozhodují **dle vybavenosti**, přičemž svou pozornost rodiče směřují k dostupnosti pomůcek a hraček. Kromě vybavenosti pro rodiče hraje roli vnitřní i venkovní prostředí mateřské školy. Pro rodiče je velmi žádoucí, aby mateřská škola dětem nabízela různorodé aktivity během denního programu, přičemž část z nich by zahrnovala také čas strávený venku v přírodě. Mimo jiné rodiče upínají pozornost také na nabízené aktivity a jejich různorodost, které jsou uskutečňovány v rámci mateřské školy. Realizace zájmových kroužků mateřskou školou může být dalším důvodem pro zvolení tohoto předškolního zařízení. Dle Koťátkové (2014) by velké množství nabízených aktivit nemělo být jedním z hlavních faktorů pro volbu mateřské školy. Zájmy předškolních dětí jsou různorodé a během školního roku se může stát, že zájmový kroužek přestane dítě bavit a mnohem raději následuje denní program učitelky. *„Raději by dělaly program, jenž učitelky každodenně připravují a který obsahuje i to, co se děje v některých kroužcích, ale je to koncipované komplexněji a cíleně propojené i s dalšími vzdělávacími disciplínami.“* (Koťátková, 2014, s. 80). Stěžejním faktorem pro volbu mateřské školy by měla být nabídka denního programu, ale i přesto nabídka zájmových kroužků může mít značný příspěvek pro děti k prohloubení jejich znalostí a dovedností v pro ně zajímavých oblastech.

Své rozhodnutí mohou rodiče udělat v případě, že mateřská škola poskytuje nahlédnutí do prostor mateřské školy v rámci dne otevřených dveří. Vlivem osobní návštěvy dne otevřených dveří mateřské školy umožní rodičům si udělat vlastní názor na toto předškolní zařízení, a tento vlastní dojem může posloužit jako rozhodující moment při volbě mateřské školy. Při této návštěvě se rodiče seznamují včetně vybavenosti a prostředí také s pedagogickým personálem mateřské školy. **Pedagogové mateřské školy** patří k dalšímu hledisku ovlivňujícímu výběr mateřské školy. Pokud bychom měli přiblížit možný „ideál“ pedagoga mateřské školy dle rodičů, byla by to osobnost, která „...*má nejenom odpovídající úroveň vzdělání, ale i pěkný vztah k dětem, zájem o dítě a vstřícný vztah ke spolupráci s rodinou.*“ (Šmelová. 2005, s. 57). Dále při osobní návštěvě předškolní instituce mohou rodiče sledovat v interakci s pedagogy, jak působí a také jak reagují na jimi položené dotazy.

Dalším ze stěžejních faktorů je **provozní řád** mateřské školy. Při každodenní docházce do mateřské školy je pro rodiče důležitý hodinový provoz z hlediska časové možnosti příchodu a odchodu do/z mateřské školy. Z výzkumu Šmelové (2005) vyplývá, že provozní doba mateřské školy hraje pro rodiče velmi podstatnou roli, jestliže „...*vyplývá z požadavků rodičů a podmínek regionu.*“ (Šmelová, 2005, s. 54). Rodiče v tuto chvíli musí skloubit svůj pracovní život s povinnostmi a provozním řádem mateřské školy, což mnohdy není jednoduché.

Neméně ústředním faktorem při volbě mateřské školy, je **dopravní dostupnost a vzdálenost** mezi místem bydliště rodiny, případně pracovištěm rodičů, a umístěním mateřské školy. Dostupnost zařízení od místa bydliště rodiny je jedním ze stěžejních faktorů, který ovlivňuje volbu rodičů týkající se předškolního zařízení. Musí být také brán v potaz faktor nákladů např. na dojíždění, nejen z časového, ale i finančního hlediska.

Rodiče často volí mateřskou školu v blízkosti svého bydliště z hlediska pohodlnějšího a časově úspornějšího dopravování dítěte do zařízení. Mimo jiné mohou mít rodiče pocit, že docházka dítěte v blízkosti místa bydliště je bezpečnější vzhledem k blízkosti domova. Důvodem dále může být snazší socializace dítěte. Do stejné mateřské školy mohou nastupovat jiné děti z místa bydliště, které dítě již zná, a tudíž se předpokládá jednodušší utváření sociálních vazeb v mateřské škole, a možná tak snazší adaptace na prostředí.

V návaznosti na adaptaci dítěte na prostředí mateřské školy může být jedním z rozhodovacích faktorů **nastavení adaptačního programu** mateřské školy. Některé mateřské školy umožňují docházet do mateřské školy z počátku dětem za přítomnosti rodičů,

což pro rodiče může být jak přínosné (chce dítěti umožnit postupnou adaptaci), tak překážkou (nemůže čerpat dovolenou ze zaměstnání).

Strava v mateřské škole je pro rodiče také jedním z faktorů, na který berou nemalý ohled. Rodina je z počátku jediná, která ovlivňuje dítě v jídelních zvyklostech a postojích k jídlu. Po nástupu dítěte do mateřské školy si jedinec osvojuje jiné zvyklosti v jídelní režimu, poznává nové chutě, osvojuje si rámeček návyku jídelního chování a také na něj působí stravovací návyky ostatních vrstevníků ve třídě. Pro rodiče je zdravá a vyvážená strava v prostředí mateřské školy poměrně důležitá. Důvodem může být hlavně předcházení obezity a dalších zdravotních obtíží. Dalším faktorem při volbě mateřské může být jisté **přizpůsobení stravy** vzhledem ke zdravotnímu stavu dítěte, ať z důvodu alergií či jiných. „*U některých dětí je nutná dieta v důsledku jejich onemocnění.*“ (Matějček, 2005, s.152). Některé mateřské školy těmto dětem dokážou přizpůsobit jídelníček samy. Jiné zase umožní rodičům donášku vlastního připraveného jídla z domova, které je následně podáno dítěti mateřskou školou. Tyto vstřícné kroky mohou být pro rodiče velmi pozitivní, a tak ovlivnit volbu mateřské školy.

V neposlední řadě může být pro rodiče rozhodujícím faktorem **složení tříd**, zda jsou třídy homogenního či heterogenního typu. Kořátková (2014) říká, že věkově smíšené třídy umožňují snazší adaptaci dítěte na prostředí. Další výhodou věkově smíšené třídy je, že se zdárně podobá rodinnému modelu, přičemž děti přejímají role starší i mladší. Děti se v tomto případě mohou od sebe vzájemně učit a být vzorem. V případě homogenního typu, kde jsou děti věkově stejně staré, je výhodou primárně v pěti až šesti letech věku dítěte, kdy v tomto období mají děti potřebu si společně hrát a spolupracovat se stejně věkovou vrstevnickou skupinou, což jim v případě smíšené třídy je umožněno omezeně. Věkově stejná skupina dětí může mít také stejné či podobné zájmy, které mohou vzájemně rozvíjet. Samotné uspořádání třídy je zcela v kompetenci ředitelky příslušné mateřské školy. Je zcela na rodičích, kterému uspořádání dají přednost, a co uznají za výhodné pro své potomky.

V úvahu je třeba také brát **míru spolupráce** mezi mateřskou školou a rodinou. To, jak mateřská škola zapojí rodiče do vzájemné komunikace a spolupráce může být jedním z klíčových faktorů pro konečnou volbu. Většina mateřských škol může mít, například pod názvem: „Rada rodičů“, sdružení, která se podílí na organizaci některých akcí mateřské školy. Rada rodičů se skládá z každého zájemce z řad rodičů mateřské školy, kteří se aktivně chtějí podílet na spolupráci. O spolupráci a podmínkách spolupráce mezi mateřskou školou a

rodiči se podrobně hovoří v Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání. Dále je také spolupráce mezi zákonnými zástupci a mateřskou školou konkrétně vymezena ve vyhlášce 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, v § 1 odst. 1 ve znění pozdějších předpisů: „*Mateřská škola spolupracuje se zákonnými zástupci dětí a dalšími fyzickými a právníckými osobami s cílem vyvíjet aktivity a organizovat činnosti ve prospěch rozvoje dětí a prohloubení vzdělávacího a výchovného působení mateřské školy, rodiny a společnosti.*“ Ne vždycky jsou rodiče vstřícní ke spolupráci s mateřskou školou. Na tuto problematiku poukazuje například autorky Majerčíková & Kasáčová & Kočvarová (2015), kdy rodiče nestojí o spolupráci nebo nejsou ochotni spolupracovat. Může to být vlivem určité kulturní či sociální rozdílnosti nebo z důvodu odlišných názorů na výchovu a vzdělávání dítěte. Jiní rodiče naopak vyžadují možnost spolupodílet se na vzdělávání svých dětí a hledají mateřskou školu, která jim to umožní.

Vzdělávací program může být pro rodiče dalším ze stěžejních faktorů pro volbu mateřské školy. Školní vzdělávací program mohou rodiče najít prostřednictvím webových stránek mateřské školy nebo si jej mohou prostudovat při osobní návštěvě mateřské školy, kde by měl být uložený na viditelném a přístupném místě. „*Se ŠVP by měli být seznamováni rodiče dětí, popř. by tento program (nebo některé jeho části) měl být s nimi projednán. ŠVP jim přináší důležité informace o mateřské škole (o vzdělávacím prostředí školy, o její organizaci, o tom, jaké aktivity dětem nabízí, jaké jsou možnosti, práva a povinnosti všech zúčastněných apod.). rodiče tak mají možnost vybrat si mateřskou školu s takovým programem, který bude jim a jejich dítěti nejlépe vyhovovat, případně se mohou svými podněty podílet na jeho úpravě i jeho realizaci.*“ (Smolíková, 2005, s. 5). Toto tvrzení koresponduje s Kořátkovou (2014), která uvádí, že: „*Školní vzdělávací program je od počátku docházky do mateřské školy naprosto nezbytným zdrojem informací.*“ (Kořátková, 2014, s. 122). Pro rodiče by mělo být důležité, aby věděli, dle jakého vzdělávacího programu mateřská škola pracuje. Pokud se rodiče předem seznámí s tímto programem, můžeme předejít pozdějším nesrovnalostem mezi mateřskou školou a rodiči z hlediska dvou rozdílných pohledů na výchovu a vzdělávání dítěte.

Na úvahu rodičů o nástupu dítěte do mateřské školy a také na volbu typu předškolní instituce působí též **národní či etnické kulturní faktory**. Způsoby konkrétní kultury se předávají z generace na generaci a každý jedinec si je osvojuje od svého narození. Pojem kultura můžeme definovat jako: „*...soubor idejí, hodnot, postojů, přesvědčení, stereotypů a předsudků, morálních norem, zvyklostí, způsobů komunikace, forem sociálního života, který*

je charakteristický pro určité národní/etnické společenství.“ (Průcha, 2016, s. 67). V závislosti na kultuře se liší volba konkrétního typu předškolní instituce, míra informovanosti o dané instituci a preferenci jednotlivých rodin o předškolní zařízení. V neposlední řadě k tomu patří pozdější zájem zákonných zástupců dítěte o spolupráci s mateřskou školou či docházka dítěte do mateřské školy.

Dále má na rodičovskou volbu vliv také **sociální status** rodiny. Především vzdělání rodičů ovlivňuje míru zájmu o vzdělávání svých potomků a zajištění podobných kvalit života, jako mají rodiče. Ve společnosti je řada lidí s různě dosaženým vzděláním v souladu s kulturními a ekonomickými možnostmi. *„To vede k různým volbám v případě rodičů s různou úrovní dosaženého vzdělání.*“ (Greger, Straková & Simonová, 2015). Autoři poukazují na to, že vzdělání rodičů výrazně ovlivňuje motivaci k výběru vzdělávací instituce pro děti. Uvádí, že rodiče s nižším, než maturitním vzděláním se výběrem mateřské školy nezabývají tolik jako rodiče s vyšším dosaženým vzděláním. Tím, jak rodiče přistoupí k volbě mateřské školy, mohou ovlivnit rozvrstvení společenské hierarchie dle ekonomické, kulturní a sociální vybavenosti rodiny.

V neposlední řadě jsou faktorem pro rozhodování **speciální vzdělávací potřeby** dítěte. *„V současných mateřských školách je možné uvažovat o začlenění neboli integraci dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami například do běžné mateřské školy.*“ (Kořátková, 2014, s. 82). V takovém případě je vhodné, aby rodiče zašli ještě před zápisem do daného předškolního zařízení, vyslovili své přání směrem k ředitelce školy a informovali ji o potřebách svého dítěte. Dále je vhodné si pohovořit přímo s pedagogy ve třídě, kam by dítě mělo být začleněno, a případně nabídnout svou pomoc pro první dobu adaptace či probrat možnost asistentské péče, kterou by mohlo mimo jiné zajistit SPC. Z výzkumu Šmelové (2005) vyplývá, že rodiče s dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami *„...oceňují možnost integrace dítěte do běžné mateřské školy.*“ (Šmelová, 2005, s. 54), a také si váží při této příležitosti možnosti zajištění asistenta pedagoga v průběhu vzdělávání pro své dítě. Další možností výběru je mateřská škola se speciální třídou.

3 Shrnutí teoretické části

Již okolo třetího roku, ale i dříve či později, může mít dítě značnou potřebu širšího kolektivu. Toho si mohou všimnout také rodiče dítěte a uvažovat nad nástupem do některé z předškolních institucí, aby dítěti kontakt s vrstevníky či větší skupinou dětí umožnili. Myslím si, že někteří rodiče na potřeby dítěte neberou značný ohled a namísto volby vhodného věku upřednostňují zejména své potřeby či pocity. Dále bych řekla, že to závisí na tom, jaká rodina je ve smyslu, jaké má sociální postavení ve společnosti apod.

Mateřská škola je první institucí ve výchově a vzdělávání dítěte. Tvoří hmotný základ nejen pro další vzdělávání, ale také kvalitně doplňuje rodičovskou výchovu. Předškolní vzdělávání je realizováno v mateřských školách, kterých existuje v České republice mnoho a každá z nich vyniká svou různorodostí. Typické odlišnosti mezi nimi jsou ve formě zřizovatele MŠ, konkrétní filozofie či jiných faktorů, kterými se liší (provozní doba, zájmové kroužky aj.). To pro rodiče tvoří velké spektrum možností a také spoustu otázek a dilemat, které z těchto zařízení bude nejvhodnější. Ne každá rodina má takové možnosti. Některé rodiny mohou být z velkého města, kde se předpokládá, že rodiče mohou vybírat ze značného spektra mateřských škol. Oproti tomu rodiny z malých vesnic nemají takové možnosti a jsou rády, že svému dítěti zajistí místo v jediné mateřské škole v jejich obci, které nebývají ani kapacitně velké.

Pro každého rodiče existuje mnoho stěžejních faktorů, podle kterých vybírají předškolní zařízení pro své děti. Ne každý rodič se o jistých faktorech informuje a je pro něj důležité vědět, kde bude jeho potomek trávit značnou část dne v průběhu předškolního vzdělávání. Jsem toho názoru, že by si rodiče měli informace vyhledávat a dle toho vybírat co možná nejvhodnější předškolní zařízení pro své děti a zároveň brát v úvahu také svůj rodičovský život a jeho možnosti ve skloubení předškolního vzdělávání dítěte.

Konkrétní preference rodičů jsou zaznamenány doposud v jen v několika málo výzkumech. Proto jsem se na tuto problematiku zaměřila v praktické části své bakalářské práce. Také bylo mou snahou vytvořit tzv. mustr pro tuto část, který představuje obsah teoretické části.

Praktická část

4 Výzkumný problém, výzkumný cíl a výzkumné otázky

Výzkumný problém představuje **rozhodování rodičů při volbě mateřské školy**, přičemž tato problematika tvoří stěžejní základ pro interpretaci a analyzování získaných dat. Zaměřuje se tedy na rodiče a jejich proces rozhodování v době před nástupem dítěte do mateřské školy. Cílem tohoto výzkumu je zjistit, **co je pro rodiče předškolních dětí klíčové při procesu rozhodování o volbě předškolní instituce a jakou míru iniciativy rodiče vkládají do zjišťování si informací** o mateřských školách z různých zdrojů. Na základě tohoto cíle jsem si stanovila následující výzkumné otázky. Dále je přiblížen metodologický postup realizace výzkumu.

Formulace hlavní výzkumné otázky:

HV: Jak rodiče vybírají mateřskou školu pro své dítě?

Dílní výzkumné otázky:

DV1: V jakém věku dítěte rodiče uvažují o jeho nástupu do mateřské školy?

DV2: Podle jakých kritérií rodiče vybírají mateřskou školu?

DV3: Jaké zdroje informací o mateřské škole rodiče nejčastěji využívají při volbě mateřské školy?

DV4: Jaké představy mají rodiče o ideální podobě seznámení se s mateřskou školou ve fázi rozhodování se?

5 Metody šetření

5.1 Výzkumné nástroje

Pro zodpovězení výzkumných otázek jsem zvolila kvantitativní výzkumný design, přičemž byla použita metoda dotazníkového šetření. Použila jsem dotazník vlastní konstrukce. Důvodem volby této metody bylo, že ji lze využít při hromadném a poměrně rychlém zjišťování informací od velkého počtu respondentů. Získané informace objasňují postoje, názory, preference, hodnoty atd. dotazovaných osob (Švec a kol., 2009).

Dotazník obsahuje vstupní část, jejíž součástí je oslovení respondentů, stručné představení autorky a uvedení do samotného výzkumu. V této části jsou respondenti nadále informováni o anonymitě a dobrovolnosti se účastnit tohoto výzkumu. Do úvodu jsem také zařadila poděkování dotazovaným osobám za ochotu zapojení se do dotazníkového šetření a čas trávený jeho vyplňování.

Dotazník je dále sestaven z 15 otázek, z nichž 14 jsou otázky uzavřené s výběrem odpovědi, přičemž jedna z nich je doplněna polootevřenou otázkou. Poslední z 15 položek dotazníku je otevřená otázka, jejíž cílem je zachytit případné pozitivní či negativní postřehy rodičů týkající se tématu, tato položka byla nepovinná. Tyto výroky jsou využity jako potvrzující komentáře při interpretaci výsledků.

Validita dotazníku byla zajištěna konzultací s vedoucí práce. Jednotlivé položky byly vytvořeny na základě poznatků uvedených v teoretické části práce. Nejprve byl dotazník pilotován mezi 10 rodičů předškolních dětí z řad známých pro ověření jeho srozumitelnosti, po zapracování jejich připomínek byl distribuován. Dotazník byl distribuován elektronicky s využitím programu Google Forms prostřednictvím vedení oslovených mateřských škol. Dotazník byl anonymní, celý text je uveden v Příloze 1.

5.2 Výzkumný soubor a sběr dat

Výzkumný vzorek byl tvořen rodiči dětí docházejících do mateřských škol na území Plzeňského kraje. Nejprve bylo osloveno prostřednictvím e-mailu celkem 280 mateřských škol Plzeňského kraje s prosbou o pomoc s kontaktováním rodičů. Mateřské školy jsem vyhledala v rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Ke každé vyhledané mateřské škole bylo nutné najít webovou stránku, na které jsem dohledávala e-mailové adresy, kterými jsem kontaktovala konkrétní mateřské

školy. Vedení školy jsem zaslala e-mail s vysvětlením, cílem šetření, průvodním dopisem pro rodiče a odkazem na dotazník. Požádala jsem je o zaslání na e-mailové adresy rodičů.

Většina oslovených mateřských škol se mou žádostí ani nezabývala a některé mateřské školy mou prosbu cíleně odmítly. Některé mateřské školy můj výzkum naopak zaujal. Obracely se na mě s dotazem, zda jim mohu po ukončení výzkumu zaslat zpracovaná data, na jejichž základě by využily prostor pro zlepšení příslušné mateřské školy. 81 MŠ potvrdilo mou žádost přečtením a šest z nich také potvrzující odpovědí, a tudíž můžu uvažovat, že se do výzkumu zbylých 75 také zapojilo. 199 MŠ si e-mail nepřečetlo, a tak byl e-mail automaticky odstraněn, tudíž nelze předpokládat spoluúčast na mém výzkumu.

Ve spolupráci s mateřskými školami byl dotazník šířen dál rodičům předškolních dětí. Do šetření se zapojilo 388 rodičů předškolních dětí Plzeňského kraje (N=388). Složení výzkumného vzorku z hlediska pohlaví, dosaženého vzdělání, velikosti obce a zkušeností s výběrem je uvedeno v Tab. 1.

Tabulka č. 1: Struktura respondentů výzkumu

Kategorie		Počet respondentů	Celkem
Pohlaví	Muž	27	
	Žena	361	388
Dosažené vzdělání	Základní vzdělání	10	
	Středoškolské vzdělání bez maturity	50	
	Středoškolské vzdělání zakončené maturitou	134	
	Vyšší odborné vzdělání	19	
	Vysokoškolské vzdělání	175	388
Velikost obce dle počtu obyvatel	Méně než 999	94	
	1 000 - 9 999	77	
	10 000 - 49 999	22	
	50 000 a více	195	388
Zkušenosti	S volbou MŠ mám první zkušenost.	191	
	S volbou MŠ mám opakovanou zkušenost.	197	388

Rodiče byli formou Google dotazníku požádáni o pravdivé vyplnění informací, přičemž byli obeznámeni, že účast na tomto výzkumu je zcela dobrovolná a anonymní. Zároveň věděli, že shromážděná data poslouží jako podklad k mé bakalářské práci.

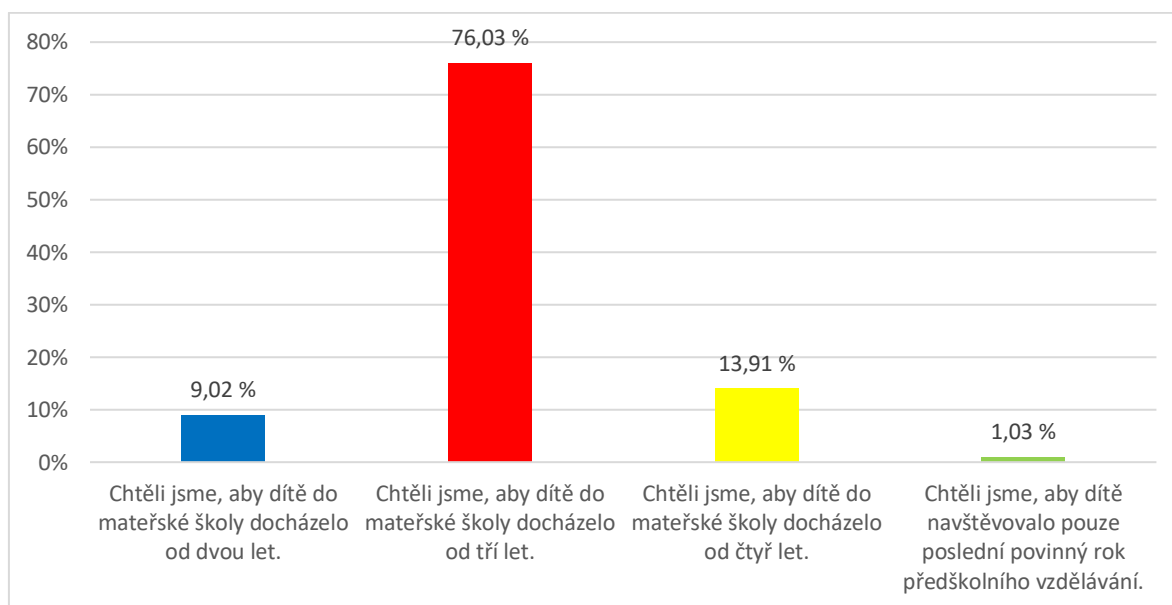
Sběr výzkumných dat probíhal v období od konce listopadu 2022 do ledna 2023.

6 Výsledky výzkumu

6.1 V jakém věku dítěte rodiče uvažují o jeho nástupu do mateřské školy?

Rodiče nejčastěji vybírají mateřskou školu ve třech letech věku dítěte, což uvádělo 295 respondentů. Tento věk představuje nejčastější délku rodičovské dovolené, a tak nastává prvotní pravděpodobné vyhledávání předškolní instituce pro dítě. Malé množství rodičů upřednostnilo volbu nástupu dítěte do mateřské školy ve věku čtyř a dvou let. Téměř ojedinělé zastoupení (1,03 %, 4 respondentů) má skupina dotazovaných, která uvažovala nad výběrem mateřské školy ve věku pěti let, a tedy tak k zapsání dítěte do školského systému pouze k povinnému předškolnímu vzdělávání (Graf č. 1).

Graf č. 1: Věk dítěte, ve kterém se rodiče rozhodovali o nástupu do MŠ.

Dle odborné literatury si můžeme potvrdit mezník třetího roku věku dítěte, ve kterém nastává velký zájem dítěte o vrstevnickou skupinu, a jde tedy o optimální věk dítěte pro nástup do mateřské školy v závislosti na vývoji konkrétního jedince. Rodiče si tohoto mezníku mohou být vědomi nebo naopak je to pro ně „zajatá“ zkušenost, když až do září roku 2020 bylo umožněno navštěvovat prostředí MŠ dětem nejdříve od tří let. V současné době je to umožněno také dětem mladší tří let. Můžeme si povšimnout, že celkem značný počet rodičů si je toho vědom a volil by nástup jejich potomka již ve dvou letech. Otázkou je, zda rodiče vnímají, že dítě je již ve dvou letech zralé pro dětský kolektiv a předškolní vzdělávání, nebo rodiče vyhledávají mateřskou školu z důvodu svých potřeb či sociálního zajištění. Z výzkumu Splavcové (2022) vyplývá, že rodiče volí nástup dvouletého dítěte

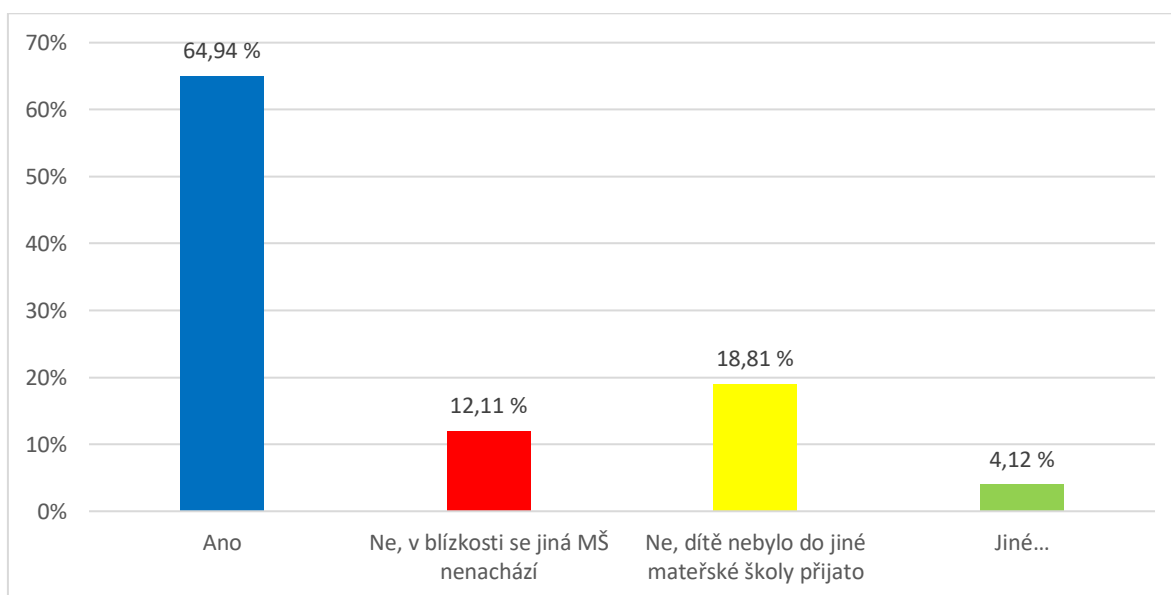
k předškolnímu vzdělávání z obou důvodů. Řada rodičů si uvědomuje potřebu dětského kolektivu již v tomto věku dítěte. Dále si je vědoma vývojové úrovně dítěte, na jejímž základě rodiče uvažují o nástupu dítěte do mateřské školy. Oproti tomu většina rodičů uvedla, že umístění dítěte do předškolního vzdělávání v tomto raném věku volila z hlediska nedostatku financí, potřebě seberealizace, odpočinku apod.

Neméně početnou skupinou jsou rodiče, kteří vyhledávají mateřskou školu v období, kdy dítě dovrší čtvrtého věku. Je otázkou, zda volba mateřské školy ve věku čtyř let dítěte je z důvodu nemožnosti nástupu dítěte do mateřské školy dříve, či je následkem prodloužení rodičovské dovolené a přání rodičů být s dítětem co nejdéle a zapsat jej do mateřské školy o rok později (tedy ve čtyřech letech), nebo zda jsou si rodiče vědomi individuality dítěte a případné nepřipravenosti na předškolní vzdělávání a na dětský kolektiv od tří let věku, a proto volí pozdější nástup do MŠ. Dle mého názoru lze předpokládat, že rodiče, kteří volí nástup do mateřské školy ve třetím či čtvrtém roce věku dítěte, uvažují nad svým dítětem jako individualitou, kterou je třeba respektovat v případě volby mateřské školy v určitém věku dítěte, anebo tito rodiče minimálně uvažují nad kvalitou mateřské školy z hlediska jejich preferencí a zájmů, aby později nedošlo k nesrovnalostem, a zajistili tak dítěti kvalitu vzdělávání v takové míře, jakou si představují.

Velmi málo početnou skupinou jsou rodiče, kteří volí nástup do předškolní instituce v období, kdy dítě dovrší pátého roku a znamená to jak pro něj, tak pro rodiče, povinný nástup do předškolního vzdělávání. Stejně jako cílem rodičů, tak cílem předškolní instituce je dítě rozvinout co nejvíce po všech možných stránkách, připravit jej na další vzdělávání a nasměrovat ho do života. Toho si jsou vědomi také respondenti, přičemž jeden z nich uvádí, že „*školka má pomoci jak s přípravou na školu, tak i v navazování kontaktů (mezilidské vztahy)*“. Myslím, že mnoho mateřských škol je otevřeno rodičům a jejich otázkám, připomínkám a v případných očekáváních jsou ochotni rodičům vyhovět, či se o to alespoň pokusit. Proto není nutné dítě zapsat až k povinnému předškolnímu vzdělávání ve chvíli, kdy nemám už jinou možnost. A díky velké variabilitě předškolního vzdělávání v současné době nemusí stát v cestě ani nepřiměřené požadavky rodičů, přičemž si myslím, že každý nalezne ten svůj možný „ideál“ a také odpovídající finančnímu zajištění rodiny. To vše však souvisí s možnostmi volby.

Z výsledků šetření však vyplynulo, že faktickou možnost volby předškolní instituce pro své dítě mělo jen 64,94 % respondentů (Graf č. 2). Můžeme usuzovat, že tito respondenti

pocházejí z velké obce, kde je předpokládán větší výskyt předškolních institucí, a tudíž více možností k výběru předškolní instituce. Této možnosti širšího výběru se při součtu respondentů nedostalo necelé třetině rodičů, kteří jako důvod udávali nedostupnost jiné MŠ (dojíždění), či že dítě do jiné MŠ nebylo přijato. Někteří rodiče udávali, že neměli možnost volby z jiných důvodů. Jedním z nich byly **speciální vzdělávací potřeby dítěte**, které nebylo možné zajistit v jiné mateřské škole. Někteří rodiče uvedli, citují „o žádné jiné MŠ jsme neuvažovali, do jiné MŠ jsme dítě nehlásili, ve školce je mé třetí dítě, ani jsem jinou nechtěla a nehledala“. Jeden z respondentů uvedl v rámci otevřené otázky č. 15, že „o jiné školce jsme ani neuvažovali. Já s manželem jsme ji navštěvovali jako děti.“ Z odpovědí dále vyplývá, že rodiče možnost volby měli, přičemž tato možnost byla vymezena určitým kritériem a tím je volba typu předškolní instituce. Z dalších výroků není jasné, zda rodiče možnost měli či nikoliv. V odpovědích je uveden pouze argument, který jim možnost volby snižoval, jako bylo očkování dítěte, možnost nástupu dvouletého dítěte atp.

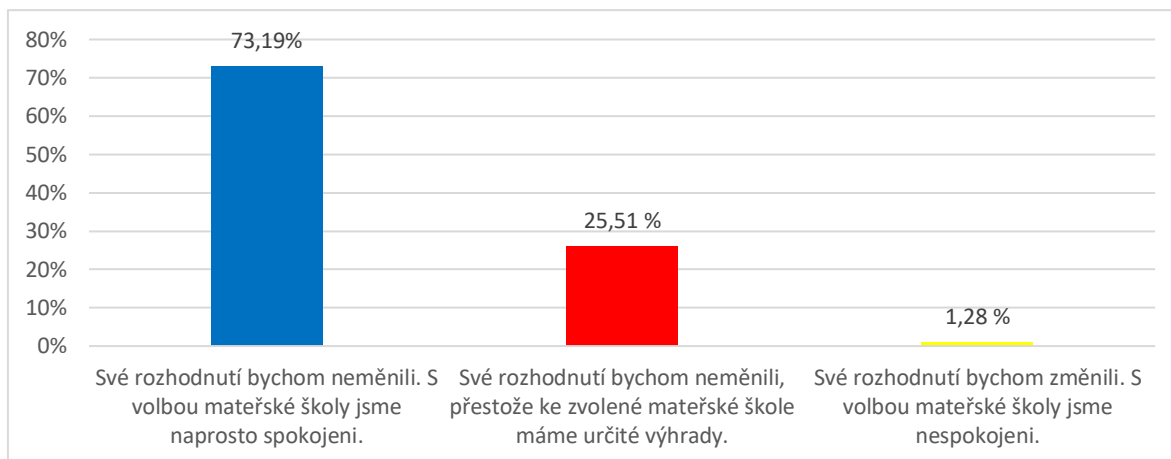

Graf č. 2: Možnost reálné volby mateřské školy.

„Dnes vidím také nedostatek volných míst v MŠ, takže často odpadá možnost výběru. Jsme na vesnici, v obci je široko daleko jediná dostupná školka. Vězte, že jediné, co nás zajímalo, je to, zda se dítě do školy vůbec dostane. V současné době je nedostatek MŠ, proto jsem vůbec ráda, že se dítě někam umístí. Bohužel pak jiné důležité faktory nehrají roli.“ Toto jsou výroky několika respondentů, kteří se vyjádřili k možnosti volby a které vystihují současnou problematiku. V některých malých obcích se mateřská škola nenachází vůbec, či se v jedné vesnici objevuje mateřská škola s malou kapacitou, do které se sjíždí

děti také z okolních vesnic. Pro rodiče z těchto menších komunit je mnohdy těžké najít instituci, která by vyhovovala zároveň jejich možnostem a preferencím. Mohli bychom tedy říct, že rodiny z menších obcí nemají jinou možnost výběru z důvodu, že se v jejich blízkosti jiná MŠ nenachází, což potvrzují také odpovídající respondenti. Zároveň o něco početnější skupinou jsou takoví rodiče, kteří jinou možnost měli ve smyslu možnosti podat více přihlášek k předškolnímu vzdělávání, ale dítě bylo přijato pouze do jedné z mateřských škol, a tak jinou možnost neměli. V tuto chvíli je tak možnost volby de facto hypotetická, či přinejmenším relativní. V tomto případě se můžeme pouze domnívat, že jsou s volbou rodiče spokojeni, vzhledem k tomu, že vybírali z vícero předškolních institucí, které by pro ně mohly být vhodné. Oproti tomu mohli také podat přihlášku do více MŠ, jen aby měli jistotu, že bude větší pravděpodobnost, že dítě nastoupí k předškolnímu vzdělávání, a rodič se tak bude moci věnovat sobě, svým zájmům, mladšímu sourozenci či se navrátit zpět do zaměstnání. Oproti rodičům, kteří neměli jinou možnost volby, z výsledků vyplynulo velké množství rodičů, kteří tuto možnost volby měli. Tito rodiče jsou pravděpodobně z větších obcí či měst, kde se nachází více mateřských škol a také různého typu. Nicméně do předškolních institucí z velkých měst, a tudíž z jiné spádové oblasti, mají možnost se přihlásit také rodiny s dětmi z menších vesnic, které si volí toto zařízení z hlediska jiných preferencí, než je blízkost místa bydliště. Tito rodiče mohou upřednostnit blízkost zaměstnání, kvalitu vzdělávacího programu či konkrétní typ mateřské školy, který se v místě bydliště nenachází, nebo jim místní mateřská škola zkrátka nevyhovuje. Rodiče, kteří měli možnost volby, měli možnost vybírat předškolní instituci z několika možností, ale otázkou je, zda tuto možnost využili.

Velmi pozitivní je, že nadpoloviční většina rodičů je spokojena se svou volbou, přičemž jsou s výběrem mateřské školy naprosto spokojeni a své rozhodnutí by neměnili. 25,51 % (99) respondentů zvolilo druhou možnost, která uvádí, že předškolní instituci by neměnili, i když rodiče mají určité výhrady. Poslední variantu odpovědi, kdy jsou rodiče s výběrem předškolní instituce nespokojeni a své rozhodnutí by změnili, zvolilo 1,28 % (5) respondentů (Graf č. 3).

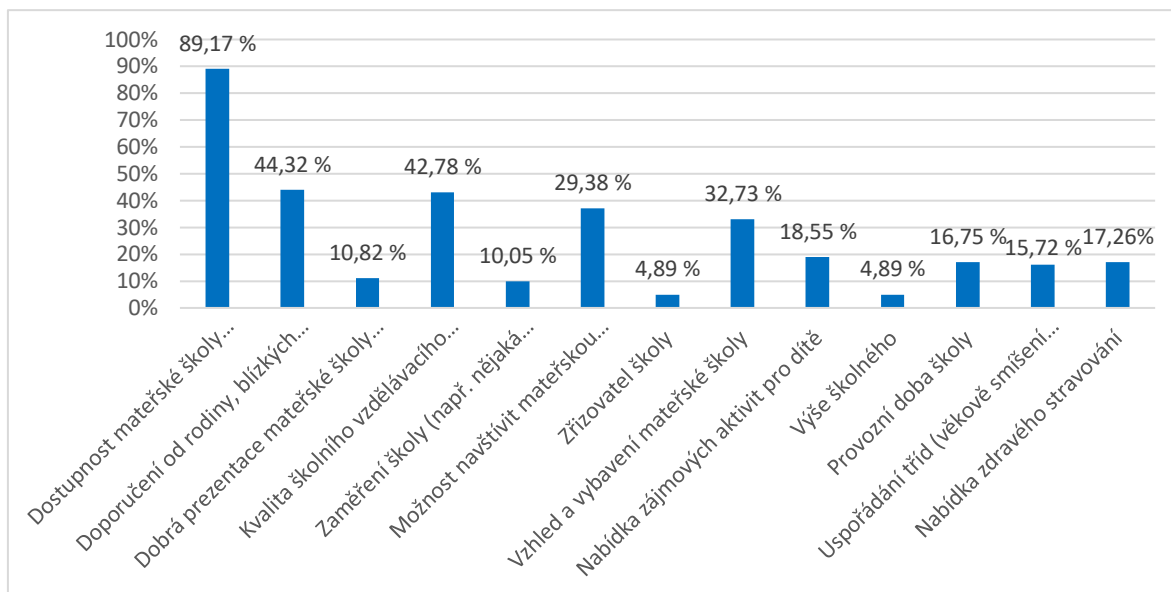

Graf č. 3: Spokojenost rodičů s volbou mateřské školy.

Je zřejmé, že rodiče měli možnost volby, a tak se zvětšila pravděpodobnost, že jimi stanovené požadavky bude některá z mateřských škol splňovat, a naleznou tu pravou. Většina rodičů je se svou volbou naprosto spokojená. Vybraná předškolní instituce v nich zanechala velmi pozitivní dojem, a proto nemají sebemenší důvod své rozhodnutí měnit a případně volit jinou mateřskou školu v období nástupu mladšího sourozence dítěte. Ze druhé početné skupiny respondentů vzešlo, že rodiče i přes určité výhrady by stejně jinou předškolní instituci nezvolili. Je možné, že tito rodiče neměli jinou možnost volby nebo jiné instituce byly pro ně zkrátka ještě méně adekvátní, a tak přistoupili v tu chvíli na tu nejlepší možnost či v průběhu vzdělávání vznikl nějaký menší nesoulad. To všechno by měly být „maličkosti“, které se dají vyřešit, a neměl by to být důvod ke změně předškolní instituce. Rodiče si také mohou uvědomovat, že pokud by změnili předškolní instituci v průběhu vzdělávání, nemuselo by to mít na jejich potomka pozitivní dopad. Pokud jde o nějaký nesoulad mezi rodičem a mateřskou školou, myslím, že by se to měli snažit rozumně vyřešit, a nestavět dítě do role, kdy bude muset kompletně změnit prostředí a znovu procházet procesem adaptace. Můžeme si všimnout, že velmi malá skupina rodičů je nespokojená a předškolní instituci by v případě možnosti okamžitě změnila. Řekla bych, že tento názor mohou mít zejména ti rodiče, kteří se nedostatečně informovali o konkrétní předškolní instituci, nad jinou možností volby ani neuvažovali, nebo neměli jinou možnost.

6.2 Podle jakých kritérií rodiče vybírají mateřskou školu?

Z výsledků vyplynulo, že rodiče volí mateřskou školu zejména z hlediska dostupnosti od místa bydliště či zaměstnání (89,17 %, 346 respondentů), což je téměř celý výzkumný vzorek (Graf č. 4). Hlavním kritériem rozhodování je tedy **dostupnost mateřské školy**.

Graf č. 4: Kritéria výběru MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 nejdůležitější faktory.

Jako další kritérium respondenti uváděli **doporučení** od rodiny a blízkých přátel, toto uváděla necelá polovina dotazovaných. Rodiče tedy zjišťují jak pozitivní, tak negativní názory na předškolní instituci od své rodiny, přátel a blízkých. Rodiče jim bezprostředně důvěřují, a proto toto kritérium u nemalé početné skupiny rodičů je rozhodujícím pro rozhodnutí, do které instituce dítě přihlásit.

Téměř stejná skupina rodičů je si vědoma kvality školního vzdělávacího programu, kterou MŠ nabízí, a rozhodovala se podle tohoto kritéria – **kvalita vzdělávacího programu**. Toto zjištění pro mne bylo velmi pozitivním. Kritérium kvality vzdělávacího programu bylo zastoupeno výrazně čteněji. Předpokládala jsem, že rodiče neberou tak velký ohled, a málokdo z rodičů si ŠVP při výběru MŠ pro dítě prostudovává.

Takřka třetina respondentů se rozhodovala podle **kritéria vybavenosti**. Stejná část rodičů považuje dále za důležité kritérium **možnost osobní návštěvy** mateřské školy. Pro rodiče je důležitá estetičnost mateřské školy, tedy vzhled a také vybavení předškolní instituce. K tomuto kritériu mimo jiné může výrazně přispět osobní návštěva mateřské školy. Přece jenom vlastní dojem utváří v rodiči reálnou představu o možném zvoleném předškolním zařízení, namísto vyprávění zkušeností od rodiny a přátel. Za jeden den návštěvy rodiče toho však moc nevidí, a proto se součtem s někým s dlouhodobějšími zkušenostmi, jde dle mého názoru ruku v ruce.

Celkem 18,55 % (72) respondentů uvedlo, že je pro ně důležitá **nabídka zájmových kroužků**. Pro mě je to docela pozitivní, i když tento počet přece jen není minimální, že

nekladou příliš velký důraz na pestrost nadstandardní nabídky, ale znamená to, že jsou pro ně jiné faktory prioritou a možná si uvědomují kvalitu a pestrost vzdělávacích nabídek v průběhu dne realizovanými pedagogy v MŠ. Celkem jeden respondent v rámci otázky č. 15 uvedl: *„Uvítala bych přeci jen možnost nějakého kroužku při školce, hlavně angličtinu. Minulý rok jsem musela dcery dávat jeden den v týdnu do jazykové miniškoličky jinde, abych ukojila svou potřebu dcery vzdělávat v cizím jazyku. Je fajn, že učitelky tam okrajově angličtinu občas zapojí, ale pro mě je to málo. Pak leží kroužková zátěž na rodičích, aby po odpolednech vozili děti do kroužků, když je chtějí rozvíjet nějakým jiným směrem, než se ubírá školka.“*

Co mě naopak překvapilo je, že rodiče nekladou velký důraz **na zdravé stravování**. I když si myslím, že ve většině mateřských škol je přinejmenším vyvážená strava vždy zajištěná, a proto to mohou někteří rodiče brát za samozřejmost. Oproti tomu děti, které mají určitou dietu a těm by měl být zajištěn vyvážený jídelníček a úprava stravy, se v tomto případě stává mnohem důležitějším faktorem. V souladu s tímto uvedl jeden z respondentů: *„Syn má dietní omezení a domluva s jídelnou je občas dost složitá. Naštěstí to zachraňují skvělé paní učitelky a odchyty jídla, která třeba nebyla správně označena v jídelníčku a nenahradila jsem je z domova“*. I přes nedostatečnou komunikaci a spolupráci s jídelnou byla mateřskou školou umožněna úprava jídelníčku a případná donáška vlastního jídla z domova. Dále tomuto pozornost věnují také pedagogové a tyto vstřícné kroky respondentka dle mého názoru velmi oceňuje.

Se skoro stejně početnou skupinou respondentů jsou faktory jako je **provozní doba MŠ** a **uspořádání tříd**. Je optimistické, že rodiče nepřikládají velký význam provoznímu řádu a ve většině případů skloubení povinností rodičů s režimem MŠ nehraje roli. Toto samozřejmě ovlivňují možnosti každé konkrétní rodiny, kdy například matka samoživitelka to bude mít s propojováním těchto dvou životů mnohem obtížnější, než když jsou na tuto situaci oba dva rodiče. Ve velké míře rodičům také nezáleží **na prezentaci mateřské školy** prostřednictvím internetu. Dle mého názoru si rodiče uvědomují, že málo kdy jsou internetové zdroje pravdivé a při nejmenším jsou méně důvěryhodné a relevantní než osobní zkušenosti od přátel či známých. Dále jak je již potvrzeno, rodiče dávají přednost osobní návštěvě, a tak ke vzniku vlastního názoru, což je mnohem cennější, než sbírat informace v malém množství z několika stránek a případně od internetových komentářů lidí, kteří zažili špatnou zkušenost, ale už nezmíní třeba tu pozitivní. Nejméně početnou alternativou je zřizovatel školy a výše školného, čehož shodně zvolilo 4,89 % (19) respondentů. **Kritérium**

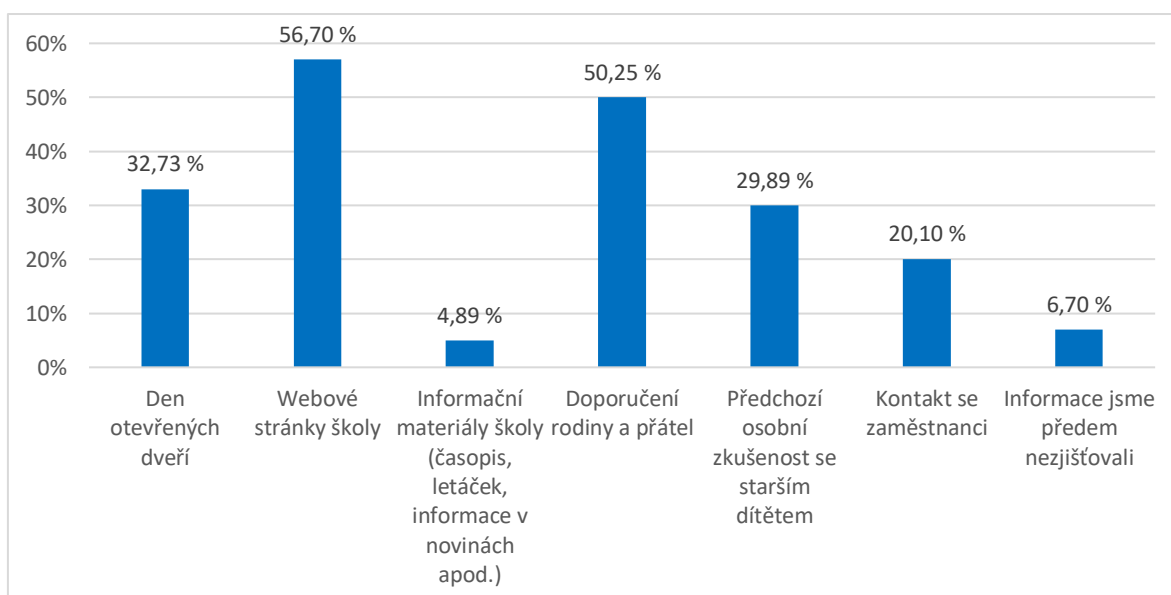
zřizovatele, finanční náročnosti, ale také specializace mateřské školy nejsou při rozhodování rodičů významným kritériem. Pro rodiče nehrají ústřední roli finance namísto zajištění kvality vzdělávání pro jejich potomky. Musíme brát v úvahu, že nejpočetnější skupinou respondentů byli právě ti, kteří mají poměrně vysoce zajištěnou kvalitu života ve formě vysokého dosaženého vzdělání a tím také s velkou pravděpodobností opatřené dobře finančně ohodnocené zaměstnání. Pro tyto rodiče nemusí hrát finance roli, kdežto u rodin s nižším dosaženým vzděláním, a tudíž s menší kvalitou pracovních nabídek a finančních ohodnocení, peněžní prostředky vstupují do ústřední role z hlediska faktorů při volbě mateřské školy. S tím souvisí také upřednostňování typu zřizovatele mateřských škol, přičemž v závislosti na soukromé či státní mateřské škole jsou finanční nároky diametrálně rozdílné.

Volba mateřské školy z hlediska typu zřizovatele nehrála ústřední roli při rozhodování. Když se ale dotazují jen na ni, můžeme si povšimnout velmi výrazné odchylky mezi dvěma odpověďmi (Graf č. 9 v Příloze č. 3). Zřejmě z důvodu velkého množství zastoupení státních mateřských škol v České republice oproti školám soukromým a také menší finanční zátěže kladené na rodinu, rodiče volí právě tuto mateřskou školu. V současné době některé státní předškolní instituce přejímají a inspirují se různými alternativními směry, vlivem čehož se dětem v běžné MŠ dostává větší variabilita a pestrost vzdělávacích aktivit různě zaměřených. Soukromé mateřské školy jsou nákladnější a pro řadu rodičů také méně dostupnější. Kdybychom se však měli podívat na informace, které jsem zjistila prostřednictvím otázek 1-3 o rodičích, mohu vyvodit, že většina dotazovaných rodičů má vyšší vzdělání a žije ve větší obci. I přes pravděpodobně vyšší ekonomické zajištění tyto rodiče volí státní mateřskou školu. Znamená to tedy, že rodiče upřednostňují kvalitu běžné státní MŠ nad soukromou předškolní institucí, nebo takový výsledek odráží značnou převahu státních mateřských škol nad soukromými, a tudíž menší zájem a povědomí rodičů o těchto mateřských školách? Samozřejmě může být velká část rodičů se zájmem jak o státní, tak o soukromou MŠ zastoupena v poslední možné odpovědi, přičemž rodiče žádný typ zřizovatele neupřednostňují, a tak pro ně přinejmenším finanční faktor nehraje roli, kdežto kvalita vzdělávání, provozní doba, pedagogický personál atd. hrají hlavní prvek. Nikdo z dotazovaných nepreferoval církevního zřizovatele. Lze předpokládat, že se žádná z těchto předškolních institucí Plzeňského kraje neúčastnila mého výzkumu.

6.3 Jaké zdroje informací o mateřské škole rodiče nejčastěji využívají při volbě mateřské školy?

V rámci otázky bylo zjišťováno, jakou formou rodiče zjišťují informace o konkrétních předškolních institucích. Nadpoloviční většina zvolila preferovanou možnost vyhledávání informací prostřednictvím webových stránek mateřských škol a získávání informací od rodiny a přátel (Graf č. 5). Tato odpověď je významným důsledkem jako ovlivňující faktor pro rodiče při volbě mateřské školy, který vyplývá včetně této otázky také z grafu č. 4. Možnosti nahlédnout do prostor mateřské školy v rámci dne otevřených dveří dává přednost necelá třetina respondentů. Dále celkem 29,89 % (116) respondentů, kteří mají ve stejné mateřské škole staršího sourozence dítěte, nemuselo informace o dané instituci vyhledávat. Tito rodiče čerpají ze svých osobních pozitivních či negativních zkušeností. Po pozitivní zkušenosti nemají rodiče důvod pro mladšího ze sourozenců vyhledávat další informace o konkrétní předškolní instituci a ani o jiné mateřské škole. Pokud by zkušenosti rodičů byli negativní, předpokládám, že proces vyhledávání informací by byl na místě. Prostřednictvím dne otevřených dveří či jiné schůzky se rodiče chtějí setkat se zaměstnanci mateřské školy, od kterých by potřebné informace mohli zjišťovat. Jako nejméně vyhledávaný zdroj informací jsou informační materiály mateřských škol. Velmi malá část respondentů uvedla, že informace předem nezjišťovala, což by mohla být příčina ke vzniku možných nesrovnalostí, které se týkají výchovy a vzdělávání dítěte.

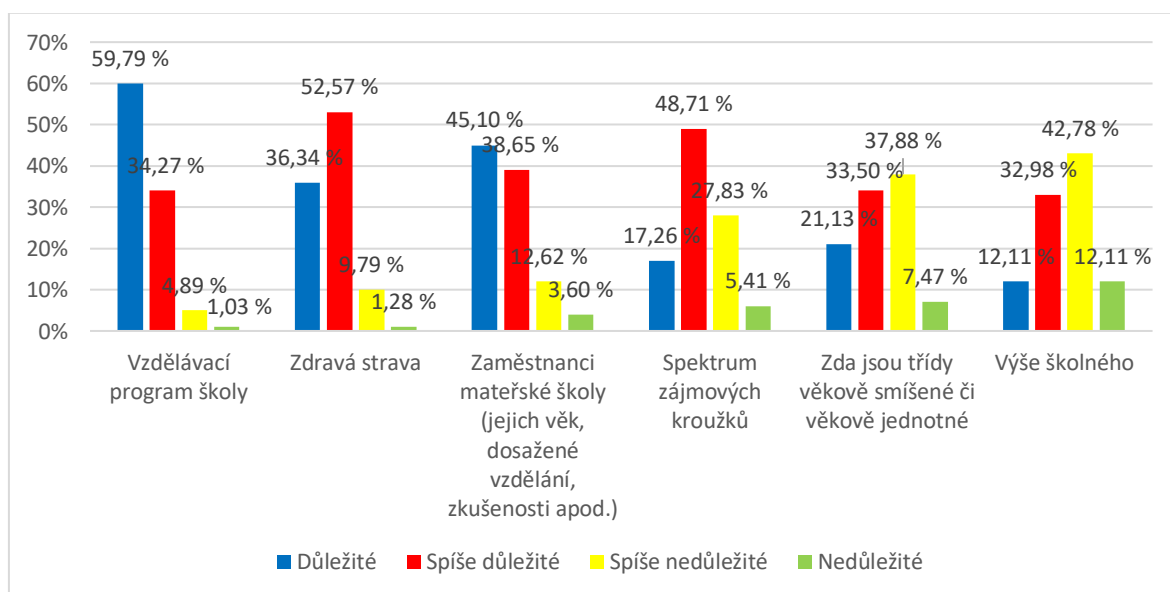
Graf č. 5: Zdroje informací o MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 zdroje informací, které využívali.

Aby se rodiče mohli rozhodnout pro konkrétní předškolní instituci, měli by si stanovit kritéria, dle kterých MŠ budou vybírat, čehož součástí je zjišťování si těchto faktorů prostřednictvím rozmanitých informačních prostředků. Dle mého názoru, a také z odpovědí respondentů, se dá značné množství informací zjistit prostřednictvím internetových stránek, a tedy na konkrétních webových stránkách každé instituce. Předpokládá se, že informace budou pravdivé a poměrně obsáhlé, a tudíž není zapotřebí si hledat další zdroj informací. Je zřejmé, že rodiče staví do popředí internetový zdroj namísto nějakého hmotného informačního zdroje, který si vytváří přímo konkrétní předškolní instituce, jako jsou časopisy, brožury, letáčky, a potažmo nekladou důraz ani na články z časopisů nebo novin přinášející informace o příslušně předškolní instituci. Rodiče přikládají váhu doporučení rodiny a přátel, kteří mají s institucí dlouhodobější zkušenosti. Souhrn těchto informací dává rodičům spoustu podnětů, o čem uvažovat v případě volby této instituce. Jsem toho názoru, že nejvíce rodičům usnadní rozhodování osobní návštěva mateřské školy, v rámci níž si na vlastní oči prohlédnou prostory MŠ a především navážou kontakt se zaměstnanci, na což kladou rodiče také velký důraz. Dále má velké zastoupení osobní zkušenost se starším sourozencem dítěte, která poskytuje rodičům znalost celkového prostředí MŠ. V souladu s těmito znalostmi mohou rodiče učinit racionální a jasné rozhodnutí.

Z jednotlivých zdrojů rodiče čerpají informace o konkrétních faktorech, ze kterých vychází výsledné rozhodnutí. Jsem toho názoru, že by rodiče měli čerpat z více zdrojů. V rámci každého zdroje mohou zjišťovat něco jiného, což přispěje k optimálnímu výběru dané předškolní instituce. Jedna z respondentek v rámci otázky č. 15 uvedla, že dávala výběru MŠ velkou důležitost, ale nakonec nezvolila tu správnou, přičemž to vedlo až ke změně předškolní instituce. Říká, že *„každá školka "naslibuje hory doly". Znovu bych určitě nevěřila pouze informacím od školky, ale ověřovala bych si je u rodičů, v okolí apod.“*

Informace, které rodiče považují za velmi podstatné, se týkají vzdělávacího programu mateřské školy. Tuto alternativu uvádí 59,79 % (232) respondentů z celkového počtu. Za další důležitou položku rodiče pokládají zaměstnance mateřské školy (45,10 %, 175 respondentů), kterým bude dítě svěřeno na velkou část dne do péče, a kteří se výrazně podílí na výchově a vzdělávání (Graf č. 6). V obou případech se rodiče mohou seznámit s těmito faktory v rámci dne otevřených dveří či prostřednictvím webových stránek mateřské školy. Některé mateřské školy však nemají kvalitně zpracované informace o pedagogickém sboru a zaměstnancích mateřské školy, v rámci kterých by si rodiče mohli předem prohlédnout např. fotografie jednotlivých pedagogů a příslušné informace, které se týkají dosaženého

vzdělání či specializace učitele, čemuž někteří rodiče mohou přikládat váhu. K důležitosti pedagogických zaměstnanců se respondenti vyjadřují takto: „*Volba školky, kterou vedou odborní pedagogičtí pracovníci, je naprosto klíčová pro rozvoj dítěte. Každý rodič by měl toto vědět a pečlivě uvážit, než dítě pohodlně umístí do nejbližší státní školky nebo nově vzniklé soukromé školky. Stejně je to vždy hlavně o lidech a přístupu paních učitelek. Je poznat, když si to jde paní učitelka jen “odpracovat” nebo když jí její práce skutečně baví a vymyslí pro děti zajímavé programy.*“ Graf č. 6 dále zachycuje odpovědi respondentů, které se týkají mimo jiné možnosti zdravého stravování, přičemž rodiče míru informovanosti berou za spíše důležitou (52,57 %, 204 respondentů). Téměř polovina respondentů zvolila jako poměrně důležité být informovaný o spektru zájmových kroužků. Pokud bychom vycházeli z teoretické části, rodiče by tomuto neměli přikládat příliš velkou váhu vzhledem k tomu, že zájmy dítěte v předškolním věku se mění a často raději následují denní program pedagogů, který je provázaný a také jistou měrou zahrnuje činnosti ze zájmových kroužků. I přesto mohou zájmové kroužky kvalitně doplnit vzdělávání. Dále mohou rozvíjet mimo jiné potenciál dítěte, což hodnotí za značný příspěvek významná část celkem 13,65 % (53) respondentů (Graf č. 10 v Příloze č. 4). Za méně důležité rodiče považují možnost, zda jsou třídy věkově smíšené či věkově jednotné (37,88 %, 147 respondentů), k čemuž se jeden z respondentů vyjádřil v otázce č. 15 takto: „*nevadí mi věkově smíšené třídy, ale myslím si, že předškoláci by měli být zvlášť.*“ Dále také výše školného je méně důležitým faktorem (42,78 %, 166 respondentů).

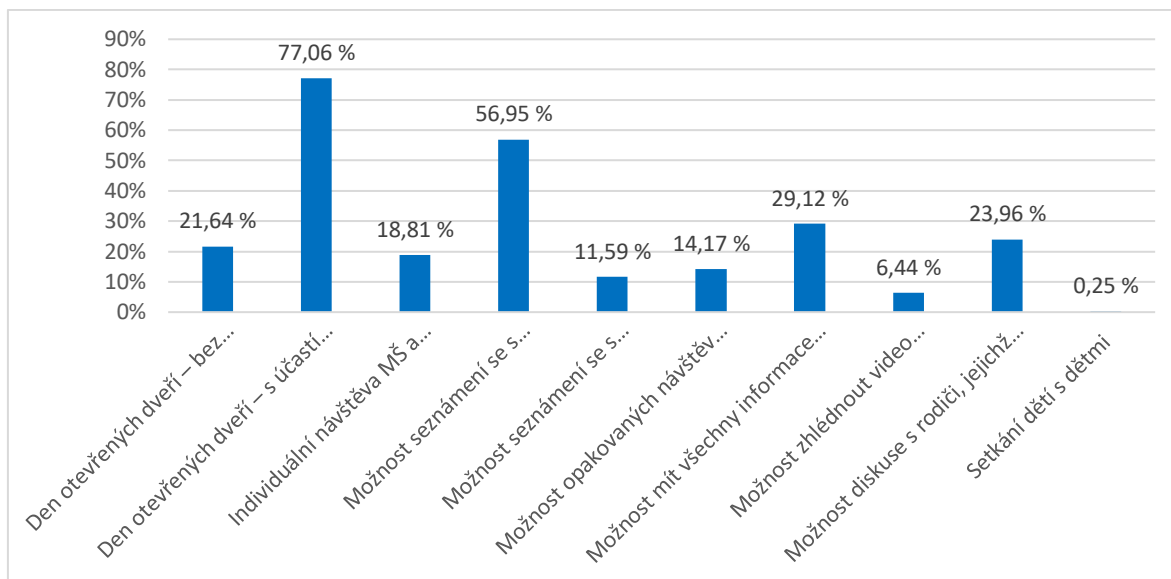
Graf č. 6: Význam informací. Respondenti označovali jednotlivé informace dle významnosti při rozhodování.

Dle mého názoru je pozitivní, že rodiče téměř vše považují za spíše důležitý faktor, o kterém by si měli vyhledávat informace. O to více mne potěšilo, že nekladou velký důraz na výši školného, a tudíž pro ně nehraje roli finanční zátěž. Toto může být však ovlivněno strukturou respondentů, která vyplývá z Tabulky č. 1, přičemž většina respondentů dosáhla vyššího vzdělání a pobývá ve větší obci. Předpokládám, že tyto rodiny mají zajištěnou poměrně vysokou kvalitu života a není pro ně finanční zátěž velkým zásahem, a naopak je pro ně prioritou kvalita mateřské školy.

6.4 Jaké představy mají rodiče o ideální podobě seznámení se s mateřskou školou ve fázi rozhodování se?

Závěr dotazníkového šetření se zaobíral otázkou, která se týká optimálního seznamování s předškolní institucí v době jejího výběru za možným účelem získávání informací a utváření si představ o konkrétní mateřské škole. Z celkového počtu respondentů označilo 77,06 % (299) z nich jako nejvhodnější seznámení se s mateřskou školou, které by mělo proběhnout v rámci dne otevřených dveří s dítětem. Rodiče mají možnost osobně poznat navštívenou předškolní instituci, ale také si uvědomují, že tuto příležitost má jejich dítě, což může pozitivně ovlivnit proces adaptace ve chvíli, kdy dítě prostředí již alespoň z menší části zná. Mimo jiné seznámení se s budoucí třídní učitelkou (56,95 %, 221 respondentů) či mít možnost seznámit se s předškolní institucí prostřednictvím webových stránek (29,12 %, 113 respondentů) uvádí rodiče také jako velmi příhodné. Respondenti dále kladou důraz na možnost diskuze s rodiči, jejichž dítě do mateřské školy již dochází (23,96 %, 93 respondentů), nahlédnout do MŠ v rámci dne otevřených dveří bez účasti s dítětem (21,64 %, 84 respondentů), individuální návštěvy MŠ a s ní spojený rozhovor s ředitelkou a pedagogy (18,81 %, 73 respondentů). I přestože kvalitu vzdělávacího programu (Graf č. 4) a značnou míru vyhledávání si informací o něm rodiče považují za poměrně důležitou (Graf č. 6), v této otázce respondenti uvedli, že seznamování se s dokumenty MŠ v období seznamování se s předškolní institucí nepovažují za významné. Dále pro rodiče není příliš velkou prioritou zhlédnout video prezentaci mateřské školy, kterou dle mého názoru a dosažených zkušeností řada mateřských škol ani nenabízí. Pouze jeden respondent považuje za důležité setkání dítěte s ostatními dětmi mateřské školy a případně s dětmi, které také nově nastupují do procesu vzdělávání. Myslím, že této možnosti se určitou měrou dostává také rodičům v rámci dne otevřených dveří, a tudíž můžeme z této alternativy vyvodit, že předchozí kontakt s ostatními dětmi může být přínosem v době adaptace, čehož jsi jsou

vědomi také rodiče, a proto volí den otevřených dveří se společnou účastí s dítětem v rámci které se dítě může setkat s ostatními dětmi.

Graf č. 7: Seznamování s MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 odpovědi.

Řekla bych, že období seznamování se s mateřskou školou je velmi zásadní. Rodiče v rámci tohoto etapy mohou zjistit řadu informací, a dospět tak k výslednému rozhodnutí, které bude nejvíce vhodné jak pro ně, tak jejich potomka.

7 Shrnutí výsledků, diskuse

Většina rodičů považuje za optimální věk pro nástup dítěte do systému předškolního vzdělávání období tří let věku dítěte. Předpokládám, že tito respondenti vnímají mateřskou školu velmi pozitivně a usilují o včasný nástup do předškolního vzdělávání. Zároveň je toto období mezníkem pro ukončení rodičovské dovolené. S nástupem do mateřské školy ve věku tří let souvisí nepochybně možnost volby v závislosti na kapacitě konkrétní instituce. Velké množství rodičů (64,94 %) mělo možnost volby mezi předškolními institucemi, a to v jakémkoliv předškolním věku dítěte, včetně dosažení věku tří let. Z výzkumu dále vyplývá, že rodiče, kteří možnost volby neměli, neuvádí jako důvod věkovou hranici dítěte, ale dostupnost mateřské školy. Předškolní instituce vnímám tak, že jsou kapacitně dostupné, ale z hlediska dostupnosti od místa bydliště či zaměstnání rodičů už nejsou tak lehce dosažitelné. Možnost mít volbu se souladem kvalitních informací o dané mateřské škole může razantně přispět k výběru té pravé. Značná část respondentů (73,19 %) by své rozhodnutí neměnila a vyjadřuje tím svou spokojenost s výběrem předškolní instituce.

Dílicí otázka č. 2 potvrdila mé předpoklady, přičemž jsem zjišťovala, dle jakého kritéria rodiče vybírají mateřskou školu. Téměř celý výzkumný vzorek respondentů (346) se vyjádřil tak, že dostupnost mateřské školy od místa bydliště či zaměstnání staví do ústřední role. Dle mého mínění se primárně jedná o skloubení pracovního života rodičů s provozní dobou mateřské školy. S tímto souvisí možnost zajištění vyzvedávání dítěte jinou blízkou osobou, než jsou rodiče dítěte. Dále bych řekla, že o umístění dítěte do mateřské školy v místě bydliště usiluje hlavně také rodič, který je na rodičovské dovolené s mladším sourozencem dítěte. Ne však každý má takové možnosti, a tudíž výrazně z výzkumu vyplývá, že mezi další hlavní faktor patří doporučení od rodiny a blízkých přátel (172 respondentů). Domnívám se, že respondenti těmto blízkým osobám bezprostředně důvěřují a jsou jejich názoru a zkušenostem nakloněni. Proto mohou tato doporučení hrát ústřední roli v ovlivňujících kritériích při výběru. Kvalita vzdělávacího programu mateřské školy (166 respondentů) patří také k velmi významnému měřítku. Toto mé zjištění je v souladu s výzkumem Šmelové (2005), ve kterém kvalita vzdělávacího programu měla rozhodující vliv na výběr konkrétní předškolní instituce. „*Celkem 88 % rodičů bylo seznámeno se vzdělávacím programem školy. Vytváření a úroveň školních vzdělávacích programů považují rodiče v 84 % za důležitou, a to z hlediska systematické práce s dětmi.*“ (Šmelová, 2005, s. 55). Rodiče si z velké míry všimají celkové práce mateřské školy. Jednoznačně jim

může být přiblížena vzdělávacím programem a mimo jiné rodičům může tento dokument objasňovat další informace o dané mateřské škole.

Na zdroje informací o mateřské škole, které rodiče nejčastěji využívají při volbě mateřské školy, jsem se dotazovala dílčí otázkou č. 3. Respondenti uvedli jako nejčastěji využívaný zdroj informací webová stránka předškolních institucí. Vyhledávání si informací prostřednictvím internetu (webových stránek) je v současné době velmi běžné a pro řadu rodičů pohodlné. Webovými stránkami je zaopatřena snad každá předškolní instituce. Zároveň je jednoznačným předpokladem neustála aktualizace webových stránek a jejich přehlednost pro zajištění hodnoty vyhledaných informací rodiči. Je možné, že část rodičů, která nepreferuje tento zdroj informací, nemusí disponovat nebo odmítá pracovat s internetem, a tak upřednostní jiné sdělovací prostředky. Respondenti dále hojně čerpají informace od rodiny a blízkých přátel, a mimo jiné vyhledávají informace prostřednictvím dne otevřených dveří. Den otevřených dveří rodičům zprostředkovává získávání informací formou vlastní přímé zkušenosti. Rodiče si prostřednictvím této návštěvy mohou udělat svůj vlastní názor na danou instituci, což pro řadu rodičů může být velmi pozitivní. V rámci příslušných zdrojů rodiče nejčastěji vyhledávají informace o vzdělávacím programu mateřské školy, na což kladou velký důraz a považují za velmi důležité, být o tomto hledisku informováni, což potvrzuje také výzkum Šmelové (2005).

V rámci dílčí otázky č. 4 byli respondenti dotazováni na ideální podobu seznamování se s mateřskou školou v době, kdy ji rodiče vybírají. Z výzkumu vyplývá, že respondenti v tomto období nejvíce upřednostňují účastnit se společně s dítětem dne otevřených dveří a možnost seznámit se s budoucím třídním pedagogem dítěte. V tento den nejen že získají bezprostřední zkušenosti s prostředím mateřské školy rodiče, ale také jejich děti. Rodiče vnímají možnost nahlédnutí do prostor MŠ velmi pozitivně. Samotná návštěva v sobě nese řadu dalších faktorů, kterých si rodiče během ní mohou všimnout, jako například jednání pedagogů, vybavenost mateřské školy atp. Budoucí pedagog je klíčem k zajištění kvality vzdělávací cesty dítěte, jehož neodmyslitelnou součástí je rozvoj osobnostních předpokladů dítěte, příprava dítěte na další stupeň vzdělávání, zajištění potřeb v prostředí MŠ a dalších okolností, které jsou v kompetenci předškolního pedagoga.

Prostřednictvím těchto dílčích výzkumných otázek si mohu odpovědět na hlavní výzkumnou otázku, kterou se dotazuji, jak rodiče vybírají mateřskou školu pro své děti. Z výsledků výzkumu vyplývá, že rodiče začínají vyhledávat předškolní vzdělávání pro

svého potomka nejčastěji při dovršení tří let věku dítěte. Znamená to, že v tomto období začíná řada rodičů jevit zájem o zjišťování si informací o vícero mateřských školách z většího množství různých zdrojů. Rodiče mají svá kritéria a preference, v rámci kterých informace sbírají a vyhledávají. Rodiče si v neposlední řadě váží možnosti osobní účasti s dítětem při dnu otevřených dveří, který může být ovlivňujícím faktorem při konečném výběru mateřské školy.

8 Limity práce

Cílem mého výzkumného šetření bylo zjistit, co je pro rodiče předškolních dětí klíčové při procesu rozhodování o volbě předškolní instituce a jakou míru iniciativy rodiče vkládají do zjišťování si informací o mateřských školách z různých zdrojů v rámci předškolních institucí Plzeňského kraje. Šetření je postaveno na dotazníkové metodě, která sama o sobě přináší určitá omezení.

Mezi jeden z prvních vlivů na výsledky šetření mají osoby, respektive vedení mateřských škol, které dotazník dále rozesílalo rodičům. Míra zapojených mateřských školy se významně odvíjí v návratnosti.

Odpovědi respondentů mohou být dále zkresleny jejich aktuálními potřebami a zkušenostmi s příslušnou předškolní institucí. Šetření nebylo realizováno s rodiči předškolních dětí v období před nástupem dítěte do mateřské školy, ale v průběhu vzdělávání, ať už s rodiči, kteří mají první zkušenost s volbou mateřské školy prvním rokem, či s rodiči, kteří mají již opakovanou zkušenost s volbou mateřské školy. V obou případech rodiče mají souhrn určitých prožitků z dané předškolní instituce a v důsledku toho se tyto zkušenosti promítají do výsledků mého šetření.

S těmito zkušenostmi souvisí také doba, kdy dotazník respondenti obdrželi k vyplnění, přičemž tato doba se konkrétně týkala průběhu dvanáctého měsíce. Dle mého mínění může mít na výsledky jednoznačný vliv znalost celkového prostředí dané předškolní instituce, se kterou má řada rodičů první zkušenost v rámci prvních čtyř měsíců školního roku, či naopak druhá řada rodičů, která má opakovanou zkušenost, anebo mají rodiče první zkušenost, ale jejich potomek dochází do mateřské školy déle než prvním rokem a vlivem toho jsou jejich zkušenosti a znalosti nepatrně větší.

Výsledky šetření jsou jistě ovlivněny časem a prostorem k vyplnění dotazníku. Dotazník byl distribuován v období vánočních svátků, a tudíž předpokládám menší účast vlivem momentálních jiných priorit rodičů, do kterých v tomto čase nespadá trávení času vyplňováním dotazníku. Je tudíž možné, že by mohli být zapojení rodiče více interesováni ve vzdělávání jejich dětí, což může zkreslit výsledky.

Během vyhodnocování získaných výsledků jsem zjistila, že by bylo optimální dát respondentům dobrovolnou možnost vyjádřit se svými slovy pod každou z otázek a tím upřesnit svou zvolenou alternativu. Někteří respondenti této možnosti využívali u otázek

v rámci odpovědi „jiné“. Dotazník by se výsledně obtížněji vyhodnocoval, ale alespoň bych měla upřesňující odpovědi, které by mohly přinést o trochu lišící se výsledky.

Závěr

Spokojenost rodičů s výběrem mateřské školy úzce souvisí s mírou informovanosti o konkrétní předškolní instituci a preferencemi rodičů předškolních dětí. Zastávám názor, že tyto faktory pozitivně ovlivňují výsledné rozhodnutí. Cílem této práce bylo zjistit, co je pro rodiče předškolních dětí klíčové při procesu rozhodování o volbě předškolní instituce a jakou míru iniciativy rodiče vkládají do zjišťování si informací o mateřských školách z různých zdrojů, což se mi podařilo zjistit.

V teoretické části je objasněn význam předškolního vzdělávání, legislativní rámec pro nástup dítěte do mateřské školy, proces rozhodování založený na informovanosti rodičů a faktorech, které výsledné rozhodnutí ovlivňují.

V praktické části jsem vycházela z výsledků šetření použité dotazníkové metody. Metoda byla určena rodičům předškolních dětí v rámci celého Plzeňského kraje. Dotazník byl sestaven tak, aby mi pomohl zodpovědět stanovené výzkumné otázky. Výsledky výzkumu jsem popsala a vytvořila k nim tabulku a grafy, přičemž jsem se snažila je podrobněji analyzovat.

Výběr mateřské školy se bude týkat pravděpodobně všech budoucích rodičů. Myslím si, že sledovat proces této volby a s tím spojené vyhledávání si informací o konkrétních institucích a faktorech, které při výběru vstupují do popředí, je velmi důležité. Výběr mateřské školy není leckdy jednoduchý. Jedná se primárně o skloubení pracovního života rodičů s provozní dobou mateřské školy. Také je potřeba být za jedno či dělat kompromisy s pedagogy mateřské školy, kteří se snaží mít k rodičům i k jejich dětem kladný, vřelý a partnerský vztah. Dále filozofie mateřské školy by měla být v souladu s výchovou a vzděláváním rodičů a s tím spojenými dalšími aspekty, na které je třeba brát ohled.

Domnívám se, že tato práce může být inspirací zejména pro vedení mateřských škol. Dále bych svou práci doporučila pro přečtení rodičům, kteří jsou v této fázi výběru předškolní instituce, aby si byli vědomi, kde mohou všude čerpat informace o konkrétních institucích, aby zajistili optimální mateřskou školu pro jejich dítě, která se shoduje s jejich preferencemi a životním stylem.

Resumé

Bakalářská práce na téma „Rozhodování rodičů při volbě mateřské školy“ se zabývá legislativním rámcem pro nástup dítěte do mateřské školy a procesem rozhodování rodičů, v rámci něhož je zahrnuto zjišťování si informací o předškolních institucích v závislosti na daných preferencích a životním stylu rodiny. Praktická část práce se zabývá otázkou, co je pro rodiče předškolních dětí klíčové při procesu rozhodování o volbě předškolní instituce a jakou míru iniciativy rodiče vkládají do zjišťování si informací o mateřských školách z různých zdrojů. Potřebné informace jsem získávala prostřednictvím kvantitativního výzkumu metodou dotazníku. Výsledky výzkumu jsem se snažila podrobně analyzovat a zodpovědět si stanovené výzkumné otázky, čehož bylo dosaženo.

Resume

The bachelor's thesis on the topic "Parents' decision-making when choosing a kindergarten" deals with the legislative framework for a child's entry into kindergarten and the decision-making process of parents, which includes finding out information about preschool institutions depending on the given preferences and lifestyle of the family. The practical part of the work deals with the question of what is key for parents of preschool children in the decision-making process of choosing a preschool institution and what degree of initiative parents put into finding out information about kindergartens from various sources. I obtained the necessary information through quantitative research using the questionnaire method. I tried to analyze the research results in detail and answer the set research questions, which was achieved.

Seznam použité literatury

GREGER, David, Jaroslava SIMONOVÁ a Jana STRAKOVÁ, ed. *Spravedlivý start?: nerovné šance v předškolním vzdělávání a při přechodu na základní školu*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2015. ISBN 978-80-7290-861-5.

HÄFELE, Bettina. *Každý začátek v mateřské škole je těžký: Pomoc pro rodiče a vychovatele*. Praha: Portál, 1993. ISBN 80-85282-57-7.

HAVLOVÁ, Jana, HAVLÍNOVÁ, Miluše a Eliška VENCÁLKOVÁ, ed. *Kurikulum podpory zdraví v mateřské škole: aktualizovaný modelový program podpory zdraví (dokument a metodika)*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-487-8.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5326-3.

JEŘÁBKOVÁ, Blanka. *Mateřská škola jako životní prostor*. Brno: Masarykova univerzita, 1993. ISBN 80-210-0830-X.

KOLÁŘ, Zdeněk. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3710-2.

KOŤÁTKOVÁ, Soňa. *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Garda, 2014. Pedagogika (Garda). ISBN 978-80-247-4435-3.

KUCHAŘOVÁ, Věra, Jana BARVÍNKOVÁ, Sylva HÖHNE, Kristýna JANUROVÁ, Olga NEŠPOROVÁ, Jana PALONCYOVÁ, Kamila SVOBODOVÁ a Lucie VIDOVIČOVÁ. *Česká rodina na počátku 21. století: životní podmínky, vztahy a potřeby*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON) v koedici s Výzkumným ústavem práce a sociálních věcí, 2019. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-275-3.

OPRAVILOVÁ, Eva. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada, 2016. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-5107-8.

PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-7178-999-4.

PRŮCHA, Jan. *Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Praha: Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-323-5.

MAJERČÍKOVÁ, Jana, Bronislava KASÁČOVÁ a Ilona KOČVAROVÁ. *Předškolní edukace a dítě: výzvy pro pedagogickou teorii a výzkum*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně., 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-7454-554-2.

MAJERČÍKOVÁ, Jana a Anna REBENDOVÁ. *Edukace v mateřské škole v perspektivě rodičů vysokoškoláků*. e-Pedagogium, 2017, vol. 17, no. 3, str. 65-77, September [cit. 2022-01-30]. Dostupné z: https://e-pedagogium.upol.cz/en/artkey/epd-201703-0007_educace-v-materske-skole-v-perspektive-rodicu-vysokoskolaku.php

MAJERČÍKOVÁ, Jana a Hana NAVRÁTILOVÁ. Polarita povinného vzdělávání z pohledu rodičů a učitelů mateřských škol. *European Journal of Social Science Education and Research [online]*. 2018, vol. 5, no. 3, September [cit. 2022-11-3]. Dostupné z: <https://revistia.com/index.php/ejser/article/view/6677>. ISSN 2312-8429.

MATĚJČEK, Zdeněk. *Prvních 6 let ve vývoji a výchově dítěte: normy vývoje a vývojové milníky z pohledu psychologa: základní a duševní potřeby dítěte: dítě a lidský svět*. Praha, Grada, 2005. Pro rodiče. ISBN 80-247-0870-1.

NIESEL, Renate a Wilfried GRIEBEL. *Poprvé v mateřské škole*. Praha: Portál, 2005. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-989-5.

ŘEBÍKOVÁ, Zuzana. *Poprvé do školky*. 2., upravené vydání. Plzeň: Miroslav Krist – ArtKrist, 2019. ISBN 978-80-906511-8-0.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. 2. vyd. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, 2005 [i.e. 2006]. ISBN 80-87000-01-3.

SPLAVCOVÁ, Hana. *Spolupráce s rodinou při vzdělávání dětí raného věku [online]*. Praha, 2022. [cit. 2023-04-13]. Disertační práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta. Prof. PaedDr. Radka Wildová, CSc. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/178551/140104334.pdf?sequence=1>

ŠMELOVÁ, Eva. Předškolní vzdělávání očima rodičovské veřejnosti. *Pedagogická orientace*. Brno: Československá pedagogická společnost, 2005, č. 1, s. 52–57. ISSN 1211-4669.

ŠPRACHTOVÁ, Ludmila. *Rodina a mateřská škola [online]*. [cit. 2023-01-29]. Dostupné z: https://www.dashofer.cz/download/ukazky/2_6_rodina_a_materska_skola.pdf

ŠULOVÁ, Lenka. Děti nastupují do mateřské školy. *Informatorium 3-8: časopis pro výchovu dětí od 3-8 let v mateřských školách a školních družinách*. Praha: Portál, 2004, roč. 11, č. 7. ISSN 1210-7506.

ŠVEC, Štefan. *Metodologie věd o výchově: kvantitativně-scientické a kvalitativně-humanitní přístupy v edukačním výzkumu*. České rozš. Vyd. Brno: Paido, 2009. ISBN 978-80-7315-192-8.

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání. 2004. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/file/43486/>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-ode-dne-1-2-2022>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Struktura respondentů výzkumu.....	24
--	----

Seznam grafů

Graf č. 1: Věk dítěte, ve kterém se rodiče rozhodovali o nástupu do MŠ.	25
Graf č. 2: Možnost reálné volby mateřské školy.	27
Graf č. 3: Spokojenost rodičů s volbou mateřské školy.	29
Graf č. 4: Kritéria výběru MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 nejdůležitější faktory.	30
Graf č. 5: Zdroje informací o MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 zdroje informací, které využívali.	33
Graf č. 6: Význam informací. Respondenti označovali jednotlivé informace dle významnosti při rozhodování.	35
Graf č. 7: Seznamování s MŠ. Respondenti mohli označovat max. 3 odpovědi.	37

Seznam příloh

Příloha č. 1: Dotazník pro rodiče předškolních dětí.	I
Příloha č. 2: Graf č. 8: Docházka dítěte v MŠ.	II
Příloha č. 3: Graf č. 9: Typ zřizovatele.	II
Příloha č. 4: Graf č. 10: Požadavky rodičů na kvalitní MŠ.	III

Přílohy

Příloha č. 1: Dotazník pro rodiče předškolních dětí.

Vážení rodiče,

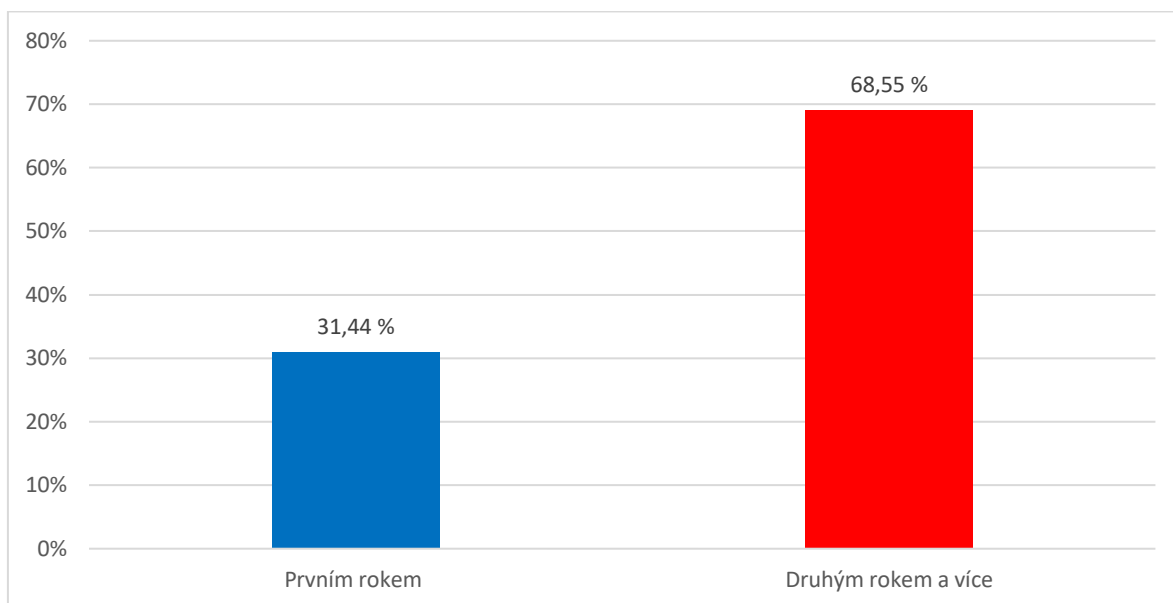
jsem studentkou bakalářského studia oboru Učitelství pro mateřské školy na Západočeské univerzitě v Plzni. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který na dále poslouží jako podklad k mé bakalářské práci na téma: „Rozhodování rodičů při volbě mateřské školy“. Tento dotazník je určen rodičům předškolních dětí, kteří navštěvují některé z předškolních institucí Plzeňského kraje. Chtěla bych Vás informovat o tom, že účast na tomhle výzkumu je zcela dobrovolná a anonymní.

Předem děkuji za ochotu a čas strávený při vyplňování dotazníku.

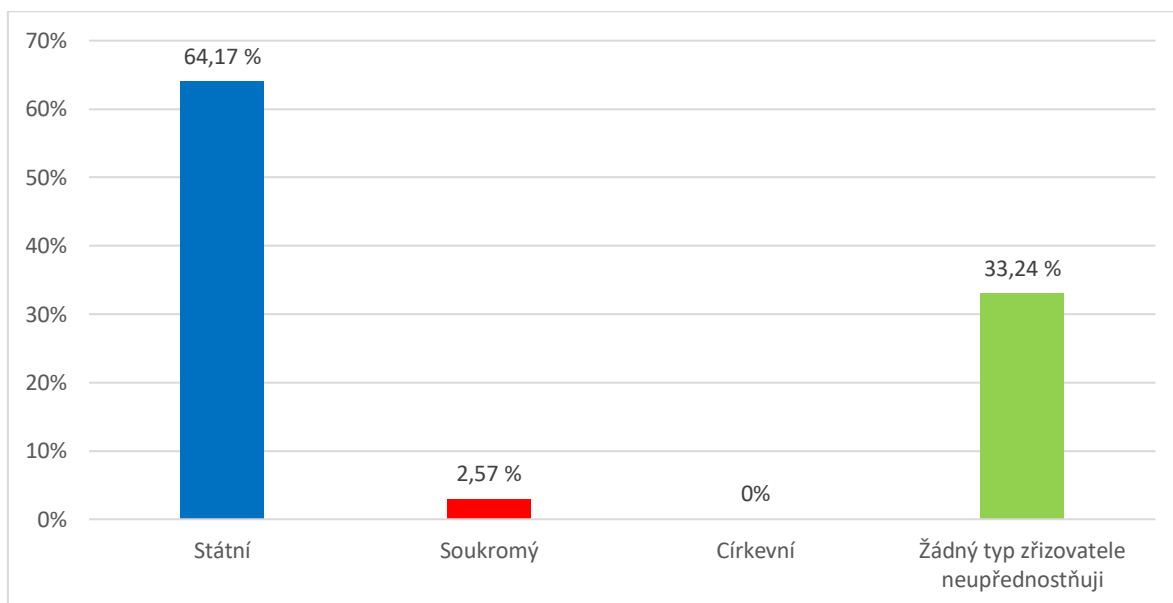
Kateřina Kovářová

- 1. Vaše pohlaví:**
- 2. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání:**
- 3. Velikost obce dle počtu obyvatel:**
- 4. Jaké jsou Vaše osobní zkušenosti s volbou předškolního zařízení?**
- 5. Jak dlouho Vaše dítě navštěvuje mateřskou školu?**
- 6. V kolika letech dítěte jste se rozhodovali o výběru mateřské školy?**
- 7. Měli jste možnost volby mateřské školy?**
- 8. Které faktory jsou (byly) pro Vás při volbě mateřské školy nejdůležitější? (vyberte 3 nejdůležitější faktory) Pokud v předchozí otázce č.7 byla Vaše odpověď „ne“ odpovzte podle čeho byste volili, kdybyste měli možnost volby.**
- 9. Jaký typ zřizovatele upřednostňujete?**
- 10. Kde jste čerpali informace o mateřské škole? (Vyberte max 3 hlavní zdroje)**
- 11. Pokud Vás daná mateřská škola zaujme, jaké informace jsou pro Vás nejpodstatnější? Seřad'te informace od nejdůležitějších po ty méně důležité.**
- 12. Vyberte výrok, který nejvíce odpovídá Vašim požadavkům na kvalitní mateřskou školu.**
- 13. Jak hodnotíte své rozhodnutí o volbě mateřské školy?**
- 14. Pokud byste měli uvést, jak by dle Vás vypadalo optimální seznamování s MŠ v době jejího výběru, bylo by to: (uved'te max. 3 zdroje)**
- 15. Prostor pro Vaše další postřehy k tématu (např. Vaši pozitivní/negativní zkušenost)**

Příloha č. 2: Graf č. 8: Docházka dítěte v MŠ.

Příloha č. 3: Graf č. 9: Typ zřizovatele.

Příloha č. 4: Graf č. 10: Požadavky rodičů na kvalitní MŠ.

